БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 250 (19.921). • 1987 йил 30 октябрь, жума • Баҳоси 3 тийин.

Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига

ЗАРБДОР МЕҲНАТ ТАҚДИРЛАНДИ

Янги хўжалик механизмини жорий этиш туфайли Ўзбекистон газчилари дастлабки йирик муваффақиятни қўлга киритдилар. Москвадан хушхабар келди: «Союзузбекгазпром» бирлашмаси учинчи квартал якунлари бўйича Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг ғолиби бўлди. Бирлашма коллективи СССР Газ саноати министрлиги ва тармоқ касаба союзи марказий комитетининг кўчма Қизил байроғи билан мукофотланди. Бирлашма меҳнаткашлари Улуғ Октябрь байрамини социалистик мажбуриятларнинг ҳамма бандларини ошириб бажариш билан кутиб олмоқдалар.

— Зарбдор меҳнат ва иш ҳақининг ошиши, турмуш шароитининг яхшиланиши ўртасидаги бевосита алоқа — худди мана шу янги омил ишлаб чиқаришга муносабатни ўзгартириб юборди, — дейди «Союзузбекгазпром» бирлашмасининг бошлиғи А. Отажонов. — Ўзгаришларнинг моҳияти раҳбарларга ҳам, ишчиларга ҳам маълум: пландан ташқари олинган фойданинг анчагина қисми энди бизники.

Ҳақиқатан ҳам, йил бошидан бери бирлашма 13 миллион сўмлик фойда олди. Фойданинг 5 миллион сўми моддий рағбатлантириш учун коллектив ихтиёрида қолди.

«Союзузбекгазпром» коллективи яна бир ойдан сўнг барча техник-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича йиллик программа бажарилганлиги ҳақида рапорт бериш ниятидадир. Беш йилликнинг учинчи йилида тўла ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашга ўтилади — газчилар бу ишга тайёрдирлар.

(ЎзТАГ).

РСФСР Олий Советининг сессияси

Ўн биринчи чақириқ РСФСР Олий Советининг 29 октябрь куни Москвадаги Катта Кремль саройида очилган олтинчи сессияси Россия Федерациясини иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1988 йилги Давлат плани ҳамда республика бюджетини муҳокама қилмоқда.

Депутатлар В. И. Воротников, А. А. Громико, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, В. П. Никонов, Н. И. Рижков, Н. Н. Слюньков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, Н. В. Тализин, Д. Т. Язов, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добринин, А. И. Лукьянов, Г. П. Разумовский, И. В. Капитонов ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олдилар.

РСФСР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси депутат Н. И. Масленников республикани ривожлантиришнинг 1988 йилги Давлат плани ҳамда 1987 йилда планнинг қандай бажарилаётганлиги тўғрисида доклад қилди.

Докладчи келгуси йил ишлаб чиқариш ва бошқаришнинг барча бўғинларини кенг миқёсда қайта қуриш шароитида ўн иккинчи беш йиллик плани топшириқларини бажаришнинг ҳал қилувчи босқичи бўлишини таъкидлади. Шу йилнинг ўтган даври мобайнида план топшириқларининг бажарилиш якунлари халқ хўжалиги барча тармоқларида ижобий силжишлар содир бўлганлигидан далолат бермоқда. Шу билан бирга республика хўжалигидаги қайта қуриш ҳозирги босқич талабларига ҳали мувофиқ келмаяпти.

Келгуси йили Давлат плани ВЦСПС иштирокида корхоналар, бирлашмалар, ташкилотлар, министрликлар ва идораларнинг, автоном республикалар Министрлар Советларининг, маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг таклифлари асосида ишлаб чиқилди. Саноат ишлаб чиқариш ҳажми 4,3 процент, қишлоқ хўжалик маҳсулоти 3,8 процент кўпаяди, бу эса беш йилликнинг уч йили топшириқларини бажариш имконини беради. Миллий даромад 4,3 процент ортади.

Планни бажариш механизми тубдан ўзгартирилмоқда. 1988 йилнинг 1 январидан давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР Қонуни кучга киради. Шуни эътиборга олиб, республикада янги хўжалик системаси активлик билан ишлаб чиқилмоқда.

Халқнинг турмуш даражасини ошириш борасидаги давлат тадбирлари планнинг муҳим қисми сифатида унинг социал программасига киритилади.

Келгуси йил план топшириқларини бажариш хўжалик ва социал соҳадаги муаммоларни ҳал этишга нисбатан янгича принциплар ҳамда ёндашувлар билан бевосита боғланган. Россия Федерациясининг социал-иқтисодий тараққиётини янада жадаллаштириш ана шу топшириқларни муваффақиятли амалга оширишни кўп жиҳатдан белгилаб беради.

Депутатлар РСФСР молия министри депутат А. А. Бобровниковнинг РСФСРнинг 1988 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги ва республика бюджетининг 1986 йилги ижроси ҳақидаги докладини тингладилар. Келгуси йилга мўлжалланган бюджетнинг сессия муҳокамасига киритилган лойиҳаси 110,5 миллиард сўм миқдорида ёки 6,6 процент ўсган ҳолда белгиланди. Корхоналарнинг молиявий ресурсларини ҳосил қилишда даромадларнинг роли ошади. Фойданинг ярмидан кўпроғи ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва меҳнат коллективларининг социал эҳтиёжларини қондириш учун корхоналар тасарруфида қолдирилади.

Куннинг иккинчи ярмида РСФСР Олий Совети доимий комиссияларининг алоҳида мажлисларида докладлар муҳокама қилинди.

30 октябрь куни РСФСР Олий Советининг сессияси ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИНИНГ ИЛМИЙ ТАЪМИНОТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРАЙЛИК

28 октябрь куни Москвада мамлакат агросаноат комплексини ривожлантиришни илмий жиҳатдан таъминлашни такомиллаштириш проблемаларига бағишланган Бутуниттифоқ кенгаши ўтказилди.

Кенгашга агросаноат комплекси Иттифоқ министрликлари ва идораларининг, республика, ўлка ва область агросаноат комитетларининг раҳбарлари, В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг олимлари, агросаноат комплекси системасидаги илмий-тадқиқот институтлари, тажриба станциялари, олий ўқув юртларининг раҳбарлари, партия ва совет органларининг масъул ходимлари таклиф этилди.

Кенгашни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари В. П. Никонов очди. Кенгаш жуда масъулиятли даврда, Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги арафасида ўтказилмоқда, деб таъкидлади у. Барча совет кишилари каби агросаноат комплексининг ходимлари ҳам Совет давлатининг шу шонли юбилейини муносиб кутиб олишга интилмоқдалар. Мислсиз мураккаб об-ҳаво шароитида деҳқонлар дон, сабзавот ва техника экинларидан дуруст ҳосил етиштирдилар ва уни йиғиштириб олдилар. Кўпгина республика, ўлка ва областлар давлатга дон, картошка, сабзавот, кунгабоқар, қанд лавлаги сотиш мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш кўпайтирилмоқда.

Айни вақтда, деб уқтирди нотиқ, қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш суръатлари ҳали КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленумининг талабларига мувофиқ келмайди — яқин икки-уч йил ичида аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашни тубдан яхшилаш керак. Шу сабабли келгусида қилинадиган ишларнинг ҳаммаси илм-фанни ривожлантириш билан, фан-техника тараққиёти ютуқларини, илғор тажрибани қўлланиш билан бевосита боғланган, аввало, фанимизни сифат жиҳатдан янги поғонага кўтариш, тадқиқотларнинг асосий йўналишларида ёриб ўтишга эришиш зарур, шу йўл билан агросаноат комплекси тармоқларида фан-техника тараққиётини ҳақиқатан ҳам жадаллаштиришни таъминлаш мумкин бўлади.

«КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Мамлакат агросаноат комплексини ривожлантиришни илмий жиҳатдан таъминлашни такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш юзасидан СССР Давлат агросаноат комитетининг, ВАСХНИЛнинг, агросаноат комплекси илмий муассасаларининг вазифалари» мавзуида СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Давлат агросаноат комитетининг раиси В. С. Мураховский доклад қилди.

СССР давлат агросаноат комитети раисининг ўринбосари, ВАСХНИЛ президенти, СССР Фанлар академиясининг академиги А. А. Никонов кенгашда қўшимча доклад қилди.

Кенгашда ВАСХНИЛ Умумроссия бўлими президиумининг раиси И. С. Шатилов, Гродно область агросаноат комитетининг раиси М. И. Гируть. ВАСХНИЛ Сибирь бўлими раисининг биринчи ўринбосари Н. В. Красношчёков, Р. Р. Шредер номидаги илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори М. М. Мирзаев, Ровно областидаги «Заря коммунизма» колхозининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. А. Плютинский ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Кенгаш қатнашчилари партия билан ҳукумат ишлаб чиққан ва мамлакат агросаноат комплексини илмий жиҳатдан таъминлашни тубдан яхшилашга қаратилган комплекс тадбирларни маъқуллаб, аграр фанни ривожлантиришдаги катта камчилик ва нуқсонлар ҳақида гапирдилар, илмий меҳнатнинг самарадорлигини ошириш, илмий-техникавий ишланмаларни деҳқончилик ва чорвачилик, қайта ишлаш ва озиқ-овқат корхоналари практикасига тезроқ жорий этиш хусусида конкрет таклифлар киритдилар. Олимларнинг таклифларини колхоз ва совхозларда, агросаноат бирлашмаларида, комбинатлар ва агрофирмаларда тезроқ жорий этиш имконини берадиган илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари ва системаларини тузиш муҳимлиги таъкидланди.

Кенгашда В. П. Никонов якунловчи нутқ сўзлади.

(ТАСС).

ХИРМОНЛАРИМИЗ ТАҚДИРИНИ ОБ-ҲАВО ЭМАС, ДАЛАЛАРДАГИ УЮШҚОҚЛИК, ЗАРБДОР МЕҲНАТ БЕЛГИЛАЙДИ

● Ўтган куни республикамиз далаларидан 12902 тонна «оқ олтин» териб олинди. Мавсум бошидан бери тайёрланган пахтамиз 3527096 тоннадан ошди.

● Бир кунда «зангори кема»лар бункеридан 5665 тонна, мавсум бошидан бери эса 1588026 тонна дурдона тўкилди.

● АЗИЗ ПАХТАКОРЛАР, ҲИММАТЛИ ҲАШАРЧИЛАР!

● **Маълумотларга кўра об-ҳавонинг бир неча кун очиқ келиши кутилмоқда. Шу ғанимат дамларни қадрлаб теримни бутун чоралар билан жадаллаштиришга эришиш керак.**

● Суръатни оширишнинг ҳамма резерв ва имкониятларидан тўла фойдаланайлик!

● **Далада ишлаётганларнинг унумли меҳнат қилишлари ва кўнгилли дам олишларини таъминлайлик. Токи уларнинг бор ҳосилни тезроқ териб олишдан бошқа ташвиши бўлмасин.**

● Бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўпроқ пахта теришга эришиш қалб амри билан далага чиққан ҳар бир кишининг виждоний бурчидир!

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 29 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
Хоразм	0,61	77,99	0,70	37,38
Бухоро	0,81	75,78	0,71	62,06
Сурхондарё	0,01	73,48	—	81,96
Тошкент	0,04	69,28	0,01	60,92
ҚҚАССР	0,83	66,45	0,65	58,02
Жиззах	0,01	64,53	—	57,15
Сирдарё	0,02	62,91	0,01	68,04
Фарғона	—	62,36	—	29,48
Наманган	0,03	54,23	—	38,26
Қашқадарё	0,19	52,13	0,14	47,46
Андижон	0,01	49,67	—	19,33
Навоий	0,55	46,93	0,51	38,14
Самарқанд	0,17	44,73	0,08	39,06
Республика бўйича:	0,22	61,66	0,18	49,63
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Навоий	1,71	112,57	2,00	49,66
Сурхондарё	0,01	89,55	—	116,46
Наманган	—	58,24	—	—
Қашқадарё	0,24	57,73	0,21	74,21
Бухоро	0,71	29,45	0,66	12,53
Республика бўйича:	0,14	77,29	0,14	97,69

ҲУРМАТ ШОҲСУПАСИ

28 октябрь куни энг юқори кўрсаткичга эришганлар:

Пешку районидаги «Москва» колхози. Бу ерда бир кунда йиллик планнинг 1,68 процентига тенг пахта тайёрланди.

Свердлов районидаги «Коммунист» колхозининг У. Хожиев бошлиқ бригадаси планнинг 3,9 проценти миқдорида «оқ олтин» тайёрлади.

Свердлов районидаги Свердлов номли колхоз механизатори А. Жўраев ўз агрегати бункеридан 4 тонна дурдона тўкди. Унинг ҳозиргача уйган хирмони 280 тоннадан ошди.

Бухоро районидаги «Ленинизм» колхозининг чевар теримчиси А. Наврўзова 150 килограмм пахта теришга муваффақ бўлди.

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ҚОНУНИ

Ўзбекистон ССРнинг 1988 йилги Давлат бюджети тўғрисида

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган Ўзбекистон ССРнинг 1988 йилги Давлат бюджети Иттифоқ бюджетидан СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1988 йилги Давлат планида кўзда тутилган тадбирларни пул билан таъминлаш учун ажратиладиган 1.883.647 минг сўм миқдоридаги маблағларни ҳисобга олиб, даромадлар ва харажатлар бўйича жами 9.064.960 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

2-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1988 йилги Давлат бюджетида давлат ва кооператив корхоналари ҳамда ташкилотларидан тушадиган даромадлар —оборот солиғи, ишлаб чиқариш фондлари учун олинадиган ҳақ, фойданинг эркин қолдиғи, фойдадан ажратмалар, даромад солиғи ва социалистик хўжаликдан олинадиган бошқа даромадлар—жами 5.793.554 минг сўм миқдорида белгилансин.

3-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1988 йилги Давлат бюджетида халқ хўжалигини —енгил ва озиқ-овқат саноатини, қурилиш индустриясини, агросаноат комплексини, транспортни, уй-жой-коммунал хўжалигини ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантиришни маблағ билан таъминлашга сарфланадиган харажатлар жами 3.703.408 минг сўм миқдорида белгилансин.

4-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1988 йилги Давлат бюджетида социал-маданий тадбирларга —умумий таълим мактаблари, ҳунар-техника билим юртлари, ўрта махсус ва олий ўқув юртлари, илмий-тадқиқот муассасалари, кутубхоналар, клублар, театрлар, матбуот, телевидение, радио эшиттиришга ва маориф ҳамда маданият соҳасидаги бошқа тадбирларга; касалхоналар, болалар яслилари, санаторийлар ҳамда бошқа соғлиқни сақлаш ва физкультура муассасаларига; пенсия ҳамда нафақалар тўлашга ажратиладиган маблағлар жами 5.112.794 минг сўм миқдорида, шу жумладан, давлат социал страхованиеси бюджети бўйича 810.000 минг сўм миқдорида белгилансин.

5-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1988 йилги Давлат бюджетида давлат ҳокимияти ва давлат бошқаруви органларини ҳамда судларни таъминлашга ажратиладиган маблағлар 85558 минг сўм миқдорида белгилансин.

6-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1988 йилги республика бюджети даромадлар ва харажатлар бўйича, маҳаллий бюджетларга ўтказиладиган 3.306.778 минг сўм миқдоридаги маблағни ҳам ҳисобга олган ҳолда 8.615.598 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

7-модда. Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикасининг 1988 йилги Давлат бюджети ва областлар ҳамда Тошкент шаҳрининг 1988 йилга мўлжалланган маҳаллий бюджетлари даромадлар ва харажатлар бўйича 3756140 минг сўм миқдорида белгилансин, шу жумладан:

	(минг сўм миқдорида).
Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси	368.812
Андижон области	291.453
Бухоро области	204.571
Жиззах области	134.580
Қашқадарё области	247.003
Навоий области	108.914
Наманган области	265.827
Самарқанд области	333.295
Сурхондарё области	209.866
Сирдарё области	126.052
Тошкент области	375.863
Фарғона области	378.253
Хоразм области	191.159
Тошкент шаҳри	520.492

8-модда. 1988 йил учун Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси Давлат бюджетига ҳамда областлар ва Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетига ажратмалар қуйидаги миқдорда тасдиқлансин:

А) оборот солиғидан (давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти ҳажмига нисбатан белгилаб қўйилган миқдорлардаги оборот солиғидан ажратмалар бу ҳисобга кирмайди) Қорақалпоғистон АССРга —100 процент, Андижон областига —73,2 процент, Бухоро областига —78,0 процент, Жиззах областига —71,9 процент, Қашқадарё областига —71,7 процент, Навоий областига —54,9 процент, Наманган областига —71,2 процент, Самарқанд областига —45,0 процент, Сурхондарё областига — 97,3 процент, Сирдарё областига —97,1 процент, Тошкент областига —46,3 процент, Фарғона областига —51,2 процент, Хоразм областига —60,4 процент ва Тошкент шаҳрига — 24,2 процент;

Б) аҳолидан олинадиган даромад солиғидан: Қорақалпоғистон АССР, Жиззах, Қашқадарё, Навоий, Наманган, Сурхондарё, Сирдарё ва Тошкент областларига 100 процент, Андижон областига — 60 процент, Бухоро, Самарқанд, Фарғона ва Хоразм областларига —50 процент, Тошкент шаҳрига —15 процент;

В) колхозлардан олинадиган даромад солиғидан, қишлоқ хўжалик солиғидан, бўйдоқлардан, СССРнинг ёлғиз ва оила аъзолари кам бўлган гражданларидан олинадиган солиқдан, ўрмонлардан келадиган даромадлардан, пул-буюм лотереялари тушумларидан 100 процент.

9-модда. КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг 1986 йил 25 июлда қабул қилинган «КПСС XXVII съезди қарорлари асосида социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришда халқ депутатлари Советларининг ролини янада ошириш ва масъулиятини кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги 876-сонли қарорига мувофиқ ҳамда халқ депутатлари Советларининг бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотлар иши самарадорлигини оширишдан манфаатдорлигини кучайтириш мақсадида 1988 йилдан бошлаб оборот солиғидан маҳаллий бюджетларга давлат ва кооператив савдоси чакана товар оборотининг ҳажмига нисбатан қайд этилган миқдорларда (процентларда) ажратмалар жорий этилсин:

А) давлат ва кооператив савдоси чакана товар обороти ҳажмидан, Қорақалпоғистон АССР, Андижон, Бухоро, Жиззах, Қашқадарё, Наманган, Самарқанд, Тошкент, Фарғона ва Хоразм областларига —5 процент;

Б) кооператив савдоси чакана товар обороти ҳажмидан Навоий областига —5 процент, Сурхондарё областига — 3 процент ва Сирдарё областига —4 процент;

В) давлат савдоси чакана товар обороти ҳажмидан Тошкент шаҳрига —5 процент.

10-модда. 1988 йилда республика бюджетидан Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1988 йилги Давлат планида кўзда тутилган тадбирларни пул билан таъминлаш учун Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикасининг Давлат бюджетига 132.171 минг сўм ажратилсин.

11-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1988 йилги республика бюджети бўйича касса оборотидаги нақд пул миқдори 35000 минг сўм қилиб тасдиқлансин.

12-модда. 1988 йилда Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикасининг Давлат бюджети, областлар ҳамда Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетлари бўйича касса оборотидаги нақд пул миқдори 71.100 минг сўм қилиб белгилансин, шу жумладан:

	(минг сўм)
Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси	5800
Андижон области	5700
Бухоро области	3800
Жиззах области	2500
Қашқадарё области	4700
Навоий области	2500
Наманган области	5000
Самарқанд области	6600
Сурхондарё области	4400
Сирдарё области	2400
Тошкент области	8100
Фарғона области	6600
Хоразм области	3200
Тошкент шаҳри	9800

13-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига Ўзбекистон ССРнинг 1988 йилги Давлат бюджети юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Советининг план-бюджет комиссияси ва бошқа доимий комиссиялари хулосасида баён этилган таклифлар ва мулоҳазаларни, шунингдек, Ўзбекистон ССР Олий Совети мажлисида депутатлар киритган таклифлар ва фикр-мулоҳазаларни кўриб чиқиб, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш вазифаси топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ,

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри. 1987 йил 27 октябрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР 1986 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССРнинг 1986 йилги Давлат бюджети даромадлар бўйича 9.991.559 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 9.405.554 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 586.005 минг сўм миқдорида ортиқ қилиб бажарилганлиги тўғрисидаги ҳисобот тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 27 октябрь.

● *Матбуот маркази учун интервью*

УЮШҚОҚЛИК ИМТИҲОНИ

Самарқандликлар пахта йиғим-теримида кейинги ўринда қолиб кетишди. Терим суръати тобора сусаймоқда. Далаларга шаррос ёмғир ёғиб, машиналар йўлини тўсди. Хуллас, аҳвол таҳликали. ЎзТАГ мухбири Л. Токарев область партия комитетининг секретари А. Муҳаммадқуловга мурожаат қилиб, етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олиш учун областда қандай тадбирлар кўрилаётганлиги ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Бу йилги об-ҳаво ҳар йилдагидан ҳам ноқулай келган бўлса-да, — деди у, — ўзимизнинг уюшқоқсизлигимизни, ишлаб чиқариш интизомининг ниҳоятда пастлигини хаспўшлашга асос йўқ. Афсуски, шундай фактлар бор. Айрим хўжаликларда бригадаларнинг ҳамма аъзолари ҳам далага чиқаётир, деб бўлмайди. Баъзи теримчилар эса бор-йўғи 20—30 килограммдан пахта термоқдалар.

Биз бу йил машина теримини мўлжаллаб иш кўрган эдик. Машиналар ўтган йилдагига қараганда анча дуруст ишлади. «Зангори кемалар»да ҳозиргача ҳосилнинг 40 процентдан кўпроғи йиғиштириб олинди. Баъзи кунлар мавжуд 2350 машинанинг 1800 тадан кўпроғи далага чиқди. Аммо барча хўжаликлар ҳам ишни қайта қура ололмадилар. Студентлар ва шаҳарлик ҳашарчиларни кутиб турган хўжаликлар ҳам бўлди, аммо улар янглишдилар.

Практика шундан далолат бериб турибдики, ҳатто бу йилгидек мураккаб шароитларда ички, шу жумладан, одам ресурсларини сафарбар эта билган, машина теримига алоҳида эътибор бераётган, пахтакорларнинг меҳнати ва дам олиши учун яхши шароитлар яратган коллективлар дуруст муваффақиятга эришмоқдалар. Айни вақтда айрим колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари бутун аҳолини теримга сафарбар эта олмадилар.

Ҳозир агросаноат бирлашмалари ходимларига жиддий эътирозлар айтилмоқда. Улар ўз районларидаги техникадан уддабуронлик билан фойдаланишлари керак. Область партия комитети область агросаноат комитетидан, район агросаноат бирлашмаларидан, район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларидан теримчилар ва механизаторлар меҳнатини чинакамига уюштиришни талаб этди. Қишлоқда яшайдиган ҳар бир киши теримда қатнашиши шартдир. Ҳозир областдаги пахта экмайдиган бир қанча районларнинг деҳқонлари пахтакорларга ёрдамга келдилар. Аммо ҳар қандай шароитларда ҳам ўз ресурсларидан яхшироқ фойдаланиш муҳимдир.

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1988 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1987 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА, ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг 1988 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА ВА ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг 1986 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ҲАҚИДАГИ ДОКЛАДЛАР ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Депутат А. С. МАЛОЛЕТОВ нутқи

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ

Аввало, Қорақалпоғистон АССРдан сайланган депутатлар топшириғига биноан Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1988 йилги Давлат плани ҳамда бюджети лойиҳаларини тасдиқлашни таклиф этаман.

Ҳозир автоном республика меҳнаткашлари пахта ва шолини йиғиштириб олиш ва қайта ишлаш борасида долзарб иш олиб бормоқдалар. Ғўза ривожидаги кечикиш йиғим-теримни жуда мушкуллаштириб юборди.

Иш маромн суръатлари гўшт, сут, қоракўл, полиз маҳсулотлари топшириш, уй-жойлар, мактабгача тарбия болалар муассасалари барпо этиш тўққиз ойлик планини ошириб бажариш имконини берди. Беда пичани тайёрлаш тўртдан бир ҳисса кўпайди. Аммо ишдаги кўп нарса бизни қаноатлантирмаяпти. Аввало, суғориладиган гектар самарадорлиги, меҳнат унумдорлиги ва саноатда шартномаларга риоя этилиши, асосий фондларни ишга тушириш ва қурилишдаги ишларнинг сифати, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш, ташиш ва қайта ишлаш бизни қониқтирмаяпти. Хизмат соҳаси танқиддан ҳам тубан бўлиб, унда интизом ва жамоат тартиби мустаҳкамланиши зарур, мактаб ўқувчиларига таълим бериш ва уларни тарбиялаш, мутахассислар тайёрлаш савияси паст. Социал соҳани ривожлантириш орқада қолмоқда, экология соҳасидаги вазият жиддий ташвиш уйғотмоқда.

Мана шуларнинг ҳаммаси ўлкани ривожлантиришга анча тўсқинлик қилмоқда. Бизнинг ўз ишимизда, ижроия комитетларининг, хўжалик раҳбарларининг, автоном республика Министрлар Совети ва Госпланининг ишида жадаллаштиришнинг асосий резервлари мавжуддир. Шу боисдан социал соҳани устун даражада ривожлантиришга, иқтисодий бошқариш методларини чуқурлаштириш ва кенгайтиришга асосий эътибор қаратилган. «Уй-жой-91», «Саломатлик», «Озуқа ва оқсил», «Балиқ» ва «Тежамкорлик» комплекс программалари амалга ошириla бошланди. Беш йилликда одамларга хизмат қилиш соҳасида, уларнинг ишга муносабатида бурилиш рўй бериши муҳимдир. Бунда планлаштириш катта роль ўйнайди. Планлаштиришнинг пала-партишлиги ва расмиятчилиги сабабли кўпинча бутун-бутун меҳнат коллективлари заҳмат чекмоқдалар. Масалан, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг бир бошқармаси автоном республикада 56 миллион сўмлик асосий фондларни ишга туширишни мўлжаллаган, иккинчи бир бошқармаси эса шу ишларни пудратчиларга фақат 52,5 миллион сўмликда планлаштирган. Бундай вазият кўпгина депутатларга маълум бўлиб, бошқа буюртмачи министрликлар ва қурувчиларда ҳам учраб туради. Бундан қутулиш йўли ҳар иккала бош бошқармани бир қаватда жойлаштиришда эмас, балки кадрларнинг масъулиятини, планларимизнинг нуфузини оширишда, сўз билан иш ўртасида тафовут бўлишига йўл қўймасликда, деб ўйлаймиз. Территорияларни шундай планлаштиришда ҳимоя қилиш механизмини вужудга келтиришда маъно борга ўхшайди, шундай қилиш КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг маълум қарори талабларига ҳам мувофиқ келади.

Уй-жой ремонтини планлаштириш тўғрисида ҳам гапириб ўтмасдан бўлмайди. Мазкур министрликлар ажратаётган ресурс ва маблағлар реал эҳтиёжнинг 15—20 процентини қоплайди. Қоралланган «қолдиқ принципи»нинг сарқити яққол кўриниб турибдики, бу ҳол уйлар ва коммуникацияларнинг путурдан кетишига, аварияларга олиб келмоқда, натижада уларни ремонт қилиш ва авария оқибатларини тугатиш учун кўпроқ ресурслар сарф бўлмоқда, қолаверса, бундай ҳолларни одамларга изоҳлаб беришнинг иложи ҳам бўлмаса керак.

Ҳар йили ёз фаслида минглаб кишилар мактабларнинг ўқув йилига ва қишга тайёргарлиги хусусида бош қотирадилар. Ҳамма иш пировардида штурмчилик билан, баъзида, ҳатто ота-оналардан пул йиғиш билан тугайди. Маориф министрлиги эса белгиланган тартибда, уй-жой-коммунал хўжалиги министрлигининг ихтисослаштирилган ремонт-қурилиш трестлари билан тузилган шартномалар асосида ҳужжатлар тайёрлаб, Госплан орқали ресурсларни топширишни ва ремонт сифати устидан контролликни йўлга қўйишни мутлақо истамаяпти.

Биз жойлардаги органларимизга пудратчиларни уларнинг ўзлари излаб топишини топшириб, бунинг устига ресурсларни тўлиқ ажратиб бермай, кўра била туриб қийинчиликларни вужудга келтирамиз ва сўнгра шундай қийинчиликларга қарши кураша бошлаймиз.

Мамлакатда бошланган қайта қуриш, аввало, планлаштиришда, асосий кўрсаткичларни ажратиб кўрсатишда, ишлаб чиқаришнинг барча бўғинлари, албатта, мутаносиб бўлишида, эскириб қолган ва обрў орттириш учун мўлжалланган марралардан воз кечишда, пировард натижанинг устунлигида ўз ифодасини топиши керак.

Ваҳолонки, Автомобиль транспорти министрлиги 1988 йил учун, аввалгидек, ўз бўлинмаларига юк обороти ва юк ташишда эски кўрсаткичларни планлаштирмоқда, гўёки «кўпроқ ва олисроққа юк ташиш» шунчаки бир мақсад эмиш. Энг муҳими, шартномавий мажбуриятларни ўз вақтида бажаришдан иборатдир, барча план ҳисоб-китобларини мана шунга асосланиб тузиш керак.

Партия ва ҳукуматнинг ҳужжатларида территориянинг ҳиссаси масалалари унинг эҳтиёжлари учун ажратиладиган маблағларнинг ҳажми билан тўғри боғланмоқда. Автоном республиканинг областлараро меҳнат тақсимотига қўшадиган ҳиссасини кўпайтириши учун тегишли имконият мавжуд. Аммо қайта ишлаш тармоқларида пировард маҳсулот ишлаб чиқариш масаласи ўткир масала бўлиб турибди. Бизда енгил саноат корхоналари, консерва, совун чиқариш, ёғ тозалаш корхоналари ниҳоятда етишмаяпти, маҳаллий саноат ва бинокорлик материаллари саноати ривожлантирилиши ҳам зарур.

Сессиямизнинг кун тартибида планлаштириш билан боғлиқ бўлган ғоят муҳим масала — «Алмашлаб экишни жорий этиш ва ўзлаштириш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонуни қандай бажарилаётганлиги ҳақидаги масала ҳам бор. Қорақалпоғистонда пахта тайёрлашнинг планлаштирилаётган ҳажмлари экинзорларнинг 71,3 процентига чигит экилишини кўзда тутади, тола ҳажмлари эса ҳатто, умуман республикада камайтирилгани ҳолда ортиб бормоқда. Ўз-ўзидан равшанки, бундай планлар алмашлаб экишни мустаҳкамлаш, ерлардан фойдаланишда тартиб ўрнатиш имконини бермайди. Бунда илмий ёндашиш зарур. Ўзбекистон энг шимолий районларининг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид нархлари ҳам амалдаги меҳнат сарфини ҳисобга олиб, ниҳоят қайта кўриб чиқилишига умид қиламиз.

Депутат Г. Ж. МЎМИНОВА нутқи

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЬ УСМОН ЮСУПОВ РАЙОНИДАГИ УЛЬЯНОВ НОМЛИ СОВХОЗ ПАХТАЧИЛИК БРИГАДАСИНИНГ БОШЛИҒИ

Депутат ўртоқлар! Барча совет халқи қатори районимиз, жумладан, бригадамиз меҳнаткашлари ҳам партиямизнинг бош йўли, унинг ички ва ташқи сиёсатини тўла-тўкис маъқуллайдилар. Бу сиёсат халқимизнинг туб манфаатларига жавоб беради ва жамиятимизнинг коммунистик бунёдкорлик йўлидан бундан буён ҳам олға боришига хизмат қилади.

Мен бошчилик қилаётган пахтачилик бригадаси ҳар йили пахта тайёрлаш давлат планини ошириб бажармоқда. Бу йил ҳам мўл ҳосил етиштирилди. Бригадамиз топшириқнинг 90 проценти миқдорида пахта тайёрлаб, планни бажариш арафасида турибди. Бу йил хом ашё етиштиришни 23 тонна кўпайтириб, ялпи ҳосилни 230 тоннага етказмоқчимиз, ҳар гектардан олинадиган ҳосил 32,4 центнерга етади. Бу — райондаги ўртача кўрсаткичдан 7 центнер кўпдир.

Ўтган йили биз барча ҳосилнинг 45 процентини машиналарда териб олган эдик. Эндиликда бу кўрсаткич 70 процентга етади. Бу, шак-шубҳасиз, пахта таннархини арзонлаштиришга, пахтакорларнинг даромадини кўпайтиришга таъсир этади.

Муваффақият ўз-ўзича келмайди. Мўл ҳосил етиштириш учун йил бўйи тиним билмай ишлаш керак. Бунинг учун эса пахтакорларга зарур шарт-шароит яратиб берилиши зарур.

Кўклам, ёз ва куз фаслларида дала шийпони пахтакорнинг уйи бўлиб қолади. Совхозимизда 50 та бригада бор, аммо замонавий дала шийпонлари фақат 14 та бригададагина қурилган. «Каршистрой» бошқармаси қурган дала шийпонларининг сифати ёмон: уларда ёзда иссиқ, куз ва қишда эса совуқ бўлади. Совхоз ишчилари бу дала шийпонларини қайтадан жиҳозладилар, томларини бошқатдан ёпдилар, қўшимча хоналар қурдилар. Дала шийпонларига одатда электр туширилмаяпти. Бу ерда шу боисдан ҳам телевизорлар, радиоприёмниклар ва холодильниклар йўқ. Дала шийпонлари ҳақиқатан ҳам маданият ва яхши дам олиш маскани бўлиши учун уларнинг лойиҳасини қайта кўриб чиқиш лозим.

Районда 35 минг гектар суғориладиган ер бор. Шундан 22.800 гектарига пахта экилади. Ҳар гектар ердан 26,7 центнер хом ашё етиштириш режалаштирилган. Районда ишлаётган ҳар бир пахтакорга 10—12 гектар ер тўғри келади, чўлдаги хўжаликларда эса бундан ҳам кўпроқдир. Бунинг устига ерларнинг мелиоратив ва ирригация ҳолати бизни қаноатлантирмайди. Илгариги раҳбарларнинг айби билан пахта экиладиган неча юзлаб гектар майдонлар қишлоқ хўжалик оборотига тегишли комплекс тайёргарликсиз киритилган эди. Новариқлар етишмаяпти, борлари эса яроқсиз ҳолга келган. Ёпиқ горизонтал дренажлар иши назорат қилинмаяпти, зовурлар сўнгги беш-олти йил ичида бирор марта ҳам тозаланмаган.

Райондаги экин экиладиган майдонларнинг асосий қисми Ульянов канали зонасидадир. Ер ости сувлари илгари ўзлаштирилган ерларнинг катта қисмини обороттдан чиқариб юборди. Бригадамиз ерлари ҳам канал ёқасида жойлашган. Мен «Главсредазирсовхозстрой» раҳбарларидан ана шу канал ўзанини бетонлаштириш масаласини кўриб чиқишни илтимос қиламан.

Биз учун уруғчилик масаласи жиддий муаммо бўлиб турибди. Ҳанузгача ҳам қўлимизда Қарши дашти шароитига мослаштирилган ингичка толали пахта нави йўқ. Агротехникаси дуруст маълум бўлмаган тасодифий навларни экмоқдамиз. Бу йил 175-Ф навини эккан эдик. Қондириб суғорилгандан кейин неча минглаб гектар ерга экилган шу нав ҳосилининг анчагина қисми нобуд бўлди. Фикримизча, ҳар бир навни, аввало, райондаги тажриба участкаларида синовдан ўтказиш, шундан кейингина уни районлаштиришга тавсия этиш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Колхоз ва совхозлар эса ҳар бир янги навни экиш юзасидан аниқ-равшан тавсияномаларга эга бўлиши керак. Биз республика Давлат агросаноат комитетидан бу муаммога алоҳида эътибор беришни сўраймиз.

Деҳқонлар эндиликда, асосан техникага таяниб иш кўрмоқдалар. Аммо районда йиғим-терим техникасидан унумсиз фойдаланилмоқда. Сўнгги 3 йил мобайнида бизда машина терими плани бажарилмаяпти. Бу галги мавсумда ҳам таҳликали вазият рўй берди: ҳар бир машина билан ўртача 2 тоннага яқин пахта териб олинмоқда. Бунинг асосий сабаби шундаки, машиналар вақтида ремонт қилинмади, ремонт сифати ҳам яхши эмас. Эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш ҳам жиддий проблемага айланиб кетди.

Ҳозир қўлимизда бўлган пахта териш машиналари деҳқонларнинг талабига жавоб бермайди. Биз пахтани тез ва нобуд қилмай терадиган, ҳар томонлама қулай бўлган машиналарни олимларимиз ва конструкторларимиз қачон яратишар экан, деб орзиқиб кутиб турибмиз.

Бу йил районимиз давлатга 57.200 тонна пахта топшириши керак. Далада ҳосил бор, уни иложи борича тезроқ, ёғин-сочинга қолдирмай териб олишимиз керак.

Имкониятдан фойдаланиб яна бир илтимосимни айтиб ўтмоқчиман. Район меҳнаткашлари менга район марказида 240 ўринли касалхона қуриш тўғрисида наказ берган эдилар. Анча сарсонгарчиликдан кейин 1986 йилда 60 ўринли кичикроқ касалхонани фойдаланишга топширдик, холос. Яна шу касалхонанинг 180 ўринли бошқа биноларини қуриш эса пайсалга солинмоқда. Мен республика Госплани ва Соғлиқни сақлаш министрлигидан касалхонанинг бутун комплексини қуришда зарур ёрдам берилишини сўрайман.

Район меҳнаткашлари Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиб, партия ўртага қўйган вазифаларни амалга оширишга ўз ҳиссаларини қўшадилар, деб ваъда беришга рухсат этгайсиз.

Депутат В. А. СМЕЮШЧЕВ нутқи

АНДИЖОН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Ҳурматли депутат ўртоқлар! Республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1988 йилги плани ва тақдим этилаётган бюджети лойиҳалари, гарчи кўп тармоқлар бўйича тиғиз бўлса ҳам, реал ва партиямизнинг стратегик йўлига мувофиқдир. Лойиҳа билан танишиб чиқиб, биз бунга қаноат ҳосил қилдик. Тиғиз план эса давримиз руҳига ниҳоятда мосдир. Областдан сайланган депутатлар номидан белгиланган планларни тасдиқлашни таклиф этамиз.

Айни вақтда бир қанча масалаларни ҳал этишга юқори органларнинг алоҳида диққат-эътиборини қаратиши лозим.

Областимиз мамлакатда аҳоли энг зич яшайдиган областдир. Узоқ йиллар мобайнида бу ерда жуда кўп социал проблемалар йиғилиб қолди. Масалан, аҳолиси 300 минг кишидан ҳам ортиб кетган область маркази аҳлини иссиқ сув билан таъминлаш масаласини олиб кўрайлик. Ҳозир 10 процентдан камроқ андижонлик хонадонида иссиқ сув бор. Бир неча беш йилликлар мобайнида биз ана шу аҳволни фақат қайд этиб келмоқдамиз.

Хўш, ўзи нима гап? Ҳамма гап шундаки, техника иқтисодий асослаш планини, замонавий битта ёки иккита иссиқлик электр маркази лойиҳаларини ишлаб чиқишга ва қуришга чўрт кесиб маблағ ажратишга ва кўпдан-кўп майда, кам қувватли қозонхоналарни ёпишга ҳеч кимнинг юраги дов бермаяпти. Агар биз бу масалаларни ҳозир ҳал этмасак, яна уч-тўрт йилдан кейин аҳвол ниҳоятда чигаллашади, чунки, асосан кўп қаватли уй-жой қурилиши барибир давом этаверади.

Шунинг учун ҳам биз Энергетика ва электрлаштириш министрлиги, Уй-жой ва коммунал хўжалиги министрлиги раҳбарларидан яна бир карра ана шу проблемаларни ҳал этишни ўз планларига киритишни, Министрлар Советидан эса ана шу муҳим социал ишда бизни қўллаб-қувватлашни сўраймиз.

Биз ҳаммамиз қайта қуриш суръатлари ўсиб, ҳаётимизнинг барча жабҳаларига тобора сингиб бораётганлигини кўриб турибмиз. Аммо план органларида қайта қуриш катта қийинчиликлар билан бормоқда. Илгари бўлганидек, ҳозир ҳам планларни моддий-техника ресурслари билан таъминлаш масалаларида анча камчиликлар бор, беҳуда юк ташиш ҳоллари содир бўлиб турибди. Масалан, биз ҳар йили 100 минг квадрат метрдан кўпроқ темир-бетон буюмларини ташиб келиб, 50 минг квадрат метрдан кўпроқ ана шундай буюмларни областдан ташқарига олиб борамиз. Оқибатда транспорт воситалари беҳуда банд қилинмоқда, ёнилғи материаллари беҳуда сарфланмоқда. Пойабзал, газлама ва бошқа товарларни беҳуда ташиш ҳоллари ҳам учраб туради.

(Давоми учинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат Л. Ш. БЕКҚУЛБЕКОВА доклади

Депутат ўртоқлар! Ҳақиқий революцион сана — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига жуда оз вақт қолди. Бу совет халқининг катта байрами, социалистик мамлакатлар халқлари, барча тараққийпарвар инсоният байрамидир.

Бўлажак юбилейни совет кишилари, партия Ленин таълимотига амал қилиб, қайта қуриш йўли билан революция ишини, жамиятимиз ҳаётининг ҳамма соҳаларини янгилашни давом эттираётган бир пайтда кутиб олмоқдамиз.

Бутун совет халқи каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленумининг, яқинда бўлиб ўтган СССР Олий Совети саккизинчи сессиясининг қарорларини қизғин маъқулламоқдалар ва қўллаб-қувватламоқдалар. Бу қарорлар қайта қуришнинг ҳозирги босқичи талабларига тўла мос келади.

XXVII съезднинг программ йўл-йўриқлари асосида партия бошлаб берган ва йўналтириб турган катта ўзгаришлар вазиятида совет қонунларини такомиллаштириш муҳим аҳамиятга эгадир.

Республика Олий Советининг бешинчи сессиясидан кейин ўтган вақт ичида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми бир қанча Фармонлар қабул қилди, улар Конституцияга мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан тасдиқланиши керак.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг топшириғига мувофиқ ана шу Фармонлар ҳақида қисқача ахборот беришга рухсат этгайсиз.

СССР Олий Совети Президиуми 1987 йил 8 августда қабул қилган «СССР Марказий статистика бошқармасини Иттифоқ-республика Давлат статистика комитетига айлантириш тўғрисида»ги Фармонига мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1987 йил 24 августдаги Фармони билан республика Марказий статистика бошқармасини Ўзбекистон ССРнинг Иттифоқ-республика Давлат статистика комитетига айлантирди, бу ҳақда республика Министрлар Совети тўғрисидаги Қонунга тегишли ўзгартишлар киритилди.

Давлат арбитражи органлари фаолиятини янада такомиллаштириш ва халқ хўжалигида қонунчиликни ҳамда шартнома интизомини мустаҳкамлашда уларнинг ролини ошириш мақсадида СССР Олий Совети Президиуми 1987 йил 18 февраль ва 22 июндаги Фармонлари билан ССР Иттифоқининг Давлат арбитражи тўғрисидаги қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритди. Иттифоқдош республикаларга уларнинг ўз қонунларини ушбу Фармонларга мувофиқлаштириб чиқиш топширилди. Ана шунга асосланиб Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми шу йилнинг 13 июлида республиканинг баъзи қонун актларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритди. Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССРнинг бош давлат арбитрларини ва уларнинг ўринбосарларини, область ва шаҳар бош давлат арбитрини тайинлаш тартиби белгилаб қўйилди, арбитраж фаолиятининг бошқа масалалари ҳал қилинди.

Ўзбекистон ССРнинг Жиноят қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Чунончи, шахсларни гаров тариқасида ушлаб турганлик, турар жой биносини қонунсиз равишда бошқаларга топширганлик учун жиноий жавобгарлик белгиланди. Гиёҳвандлик ва заҳарвандлик кенг тарқалганлиги муносабати билан жиноят кодекси оз миқдорда наркотик моддаларни қонунсиз равишда сотиб олганлик ёки сақлаганлик, вояга етмаганларни маст қилувчи дорилар ва бошқа моддаларни медицинага хилоф равишда истеъмол этишга жалб қилганлиги учун жавобгарлик тўғрисидаги моддалар билан тўлдирилди.

Шуни таъкидлаш кераккки, ихтиёрий равишда наркотик моддаларни топширган ёки наркотик моддалар истеъмол қилганлиги муносабати билан медицина ёрдами кўрсатишни сўраб медицина муассасасига мурожаат қилган шахс жиноий жавобгарликдан озод этилади.

СССР территориясида аҳолининг соғлиғини муҳофаза қилиш ва СПИД вируси юқишининг олдини олиш мақсадида, шунингдек, бу касалликка қарши самарали халқаро ҳамкорлик қилиш учун чоралар кўриш зарурлигини ҳисобга олиб, 16 сентябрдаги Фармон билан СПИД касаллигини тарқатганлик учун жиноий жавобгарлик белгилаб қўйилди.

Шаҳарлар ва шаҳар посёлкаларида яшаётган гражданларга қишлоқ жойлардаги бўш ётган уйлардан ва ана шу уйлар жойлашган ер участкаларидан фойдаланиш имкониятини бериш учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми шу йил 1 сентябрда тегишли Фармон қабул қилди.

Ишлаётган ҳомиладор аёлларга ва ёш болали аёлларга бериладиган имтиёзлар кенгайтирилиши муносабати билан меҳнат тўғрисидаги қонунлар бирмунча ўзгартирилди. Хусусан, аёл болага қараб туриш учун отпускада бўлган вақтида ўз хоҳишига кўра тўлиқ бўлмаган иш куни шароитида ёки уйда ишлаши мумкин. Шу билан бирга унинг болага қараб туриш учун қисман ҳақ тўланадиган отпуска даврида нафақа олиш ҳуқуқи сақланиб қолади.

Республиканинг маъмурий, ахлоқ тузатиш-меҳнат ва бошқа қонунларига ўзгартишлар киритилди.

Депутат ўртоқлар!

Сизнинг тасдиғингизга Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Ўзбекистон ССР Министрлар Совети составидаги ўзгартишлар тўғрисидаги Фармонлари ҳам киритилмоқдаки, бу ўзгартишлар ҳақида илгари матбуотда хабар қилинган.

Чунончи, 1987 йил 24 августдаги Фармон билан ўртоқ Мирзокир Комилович Содиқов Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитетининг раиси қилиб тайинланди.

Шу йил 25 августда ўртоқ Ўлмас Раҳимбекович Умарбеков Ўзбекистон ССР маданият министри қилиб тайинланди.

Ўзбекистон ССР ҳукумати составида баъзи бошқа ўзгаришлар ҳам қилинди.

Республика Олий суди составига ўзгартишлар киритилди. Убайдулла Қурбонович Мингбоев ва Бахтиёр Мирзаахмедович Тойжонов ўртоқлар Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзолари қилиб сайландилар, Светлана Николаевна Мельченко ва Муҳаммад-Бобир Мажидович Маликов бошқа ишга ўтишлари муносабати билан бу вазифадан озод қилиндилар.

1987 йил 17 июлдаги Фармон билан ўртоқ Роберт Альбертович Хачатуров Ўзбекистон ССРнинг Бош Давлат арбитри қилиб тайинланди.

Депутат ўртоқлар!

Ўзбекистон ССР Олий Совети қонунлари ва қарорларининг лойиҳалари ҳамда уларга доир зарур материаллар сизларга берилган. Республика Олий Совети Президиуми бу лойиҳаларни қараб чиқишни ва тасдиқлашни сўрайди.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ «ЎЗБЕКИСТОН ССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ИТТИФОҚ-РЕСПУБЛИКА ДАВЛАТ СТАТИСТИКА КОМИТЕТИГА АЙЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ФАРМОНИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасини Ўзбекистон ССР Иттифоқ-республика Давлат статистика комитетига айлантириш тўғрисида»ги 1987 йил 24 август Фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри,
1987 йил 28 октябрь.

●

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ АЙРИМ ҚОНУН АКТЛАРИГА ЎЗГАРТИШЛАР ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қуйидаги Фармонлари тасдиқлансин:

«Ўзбекистон ССР Министрлар Совети тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунининг 29-моддасига ўзгартиш киритиш ҳақида»ги 1987 йил 17 июнь Фармони;

«Ўзбекистон ССРнинг Давлат арбитражи масалаларига оид қонунларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1987 йил 13 июль Фармони;

«Ўзбекистон ССР Жиноят ва жиноят-процессуал кодексларига қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 1987 йил 31 июль Фармони;

«Маъмурий ҳуқуқбузарлик учун жавобгарлик тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонунларига, шунингдек, Ўзбекистон ССРнинг жиноят ва жиноят-процессуал қонунларига ўзгартиш ҳамда қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1987 йил 31 июль Фармони;

«Ўзбекистон ССР Жиноят кодексига, Ўзбекистон ССРнинг маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги кодексига ва Ўзбекистон ССРнинг бошқа Қонун актларига ўзгартишлар ҳамда қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1987 йил 7 август Фармони;

«Ўзбекистон ССРнинг Ер тўғрисидаги кодексига ўзгартишлар киритиш тўғрисида»ги 1987 йил 1 сентябрь Фармони;

«СПИД вируси юқишининг олдини олиш муносабати билан Ўзбекистон ССРнинг баъзи Қонун актларига қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 1987 йил 16 сентябрь Фармони;

«Ишлайдиган ҳомиладор аёлларга ва ёш болали аёлларга бериладиган имтиёзлар кенгайтирилиши муносабати билан Ўзбекистон ССРнинг Меҳнат қонунлари кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 1987 йил 16 сентябрь Фармони;

«Ўзбекистон ССРнинг маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги кодекси 109-моддасини ўзгартириш ҳақида»ги 1987 йил 22 октябрь Фармони;

«Ўзбекистон ССРнинг жиноят, жиноят-процессуал ва ахлоқ тузатиш-меҳнат кодексларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 1987 йил 22 октябрь Фармони.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри,
1987 йил 28 октябрь.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ СОСТАВИГА КИРУВЧИ АЙРИМ ШАХСЛАРНИ ЛАВОЗИМИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ВА ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қуйидаги Фармонлари тасдиқлансин:

Ўртоқ Хосият **Ёқубжонова**ни ўзига топширилган иш соҳасида раҳбарликни таъминлай олмаганлиги учун Ўзбекистон ССР социал таъминот министри вазифасидан озод этиш тўғрисидаги 1987 йил 10 июль Фармони;

Ўртоқ Санобар Аҳроловна **Хўжаева**ни Ўзбекистон ССР социал таъминот министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1987 йил 10 июль Фармони;

Ўртоқ Матбуа Амирсаидовна **Аҳмедова**ни бошқа ишга ўтиши муносабати билан Ўзбекистон ССР маданият министри вазифасидан озод этиш тўғрисидаги 1987 йил 15 август Фармони;

Ўртоқ Мирзокир Комилович **Содиқов**ни Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитетининг раиси қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1987 йил 24 август Фармони;

Ўртоқ Ўлмас Раҳимбекович **Умарбеков**ни Ўзбекистон ССР маданият министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1987 йил 25 август Фармони;

Ўртоқ Хушвақт Ражабович **Қўйбоқаров**ни пенсияга чиқиши муносабати билан Ўзбекистон ССР дон маҳсулотлари министри вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1987 йил 11 сентябрь Фармони.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри,
1987 йил 28 октябрь.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СУДИ АЪЗОЛАРИНИ САЙЛАШ ВА ЛАВОЗИМИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қуйидаги Фармонлари тасдиқлансин:

Ўртоқ Убайдулла Қурбонович **Мингбоев**ни Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси қилиб сайлаш тўғрисидаги 1987 йил 1 июль Фармони;

Ўртоқ Светлана Николаевна **Мельченко**ни бошқа ишга ўтиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси вазифасидан озод этиш тўғрисидаги 1987 йил 2 июль Фармони;

Ўртоқ Муҳаммад-Бобир Мажидович **Маликов**ни бошқа ишга ўтиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси вазифасидан озод этиш тўғрисидаги 1987 йил 20 июль Фармони;

Ўртоқ Бахтиёр Мирзааҳмедович **Тойжонов**ни Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси қилиб сайлаш тўғрисидаги 1987 йил 20 июль Фармони.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри,
1987 йил 28 октябрь.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССР БОШ ДАВЛАТ АРБИТРИНИ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми «Ўртоқ **Р. А. Хачатуров**ни Ўзбекистон ССР Бош Давлат арбитри қилиб тайинлаш тўғрисида»ги 1987 йил 17 июнь Фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри,
1987 йил 28 октябрь.

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1988 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1987 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА, ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг 1988 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА ВА ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг 1986 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ҲАҚИДАГИ ДОКЛАДЛАР ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

9 ой мобайнида область саноатида товар маҳсулоти ишлаб чиқариш бўйича план ва социалистик мажбуриятлар ошириб бажарилди, капитал қурилишда планда кўзда тутилган мактаблар, уй-жой ва ҳунар техника билим юртларининг фойдаланишга топширилиши таъминланди.

Чорвадорлар сут тайёрлаш 9 ойлик планини 104,2 процент, тухум тайёрлаш планини 117,7 процент бажардилар. Давлатга дон, сабзавот ва полиз маҳсулотлари топшириш планлари бажарилди. Қиш фасли учун ўтган йилдагидан анча кўп ем-хашак жамғариб қўйилди.

Аммо ишимизнинг кўп жиҳатлари бизни қаноатлантирмаяпти. Ҳозирча меҳнат унумдорлигини ошириш, шартномаларга кўра маҳсулот етказиб бериш, халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш планлари бажарилмаяпти. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати паст, қурилишдаги тангликка барҳам берилмаган. Пахта йиғим-терими қониқарсиз суръатда олиб борилмоқда. Чорвачилик ҳам ўйлаганимиздек жадал равнақ топмаяпти.

Областда илгари бўлганидек ҳозир ҳам меҳнатга лаёқатли аҳолининг банд бўлмаган қисмини ижтимоий фойдали меҳнатга жалб этиш проблемаси ниҳоятда ўткир бўлиб турибди. Шу йилнинг ўзида икки марта область партия комитетида, шаҳар ва район партия комитетларининг бюро мажлисларида бир неча бор бу проблемани ҳал этиш йўллари кўриб чиқилди.

Ускуналарнинг смена иш коэффициентини ошириш, қўшимча цехлар ва филиаллар қуриш, оилаларни кўчириш йўли билан яна 18 мингдан кўпроқ кишини ишга жойлаштириш мумкин бўлди. Аммо бу проблема кун тартибидан тушгани йўқ. Шу муносабат билан биз Ўзбекистон ССР Министрлар Советидан областимизда сермеҳнат тармоқларга қарашли саноат корхоналари ташкил этиш масаласининг яна кўриб чиқилишини илтимос қилмоқчимиз.

Областга 9 ой мобайнида 90 миллион сўмликдан кўпроқ товар етказиб берилмади. Биз товар обороти бўйича йўл қўйилган қолоқликни бартараф этиш чораларини қидирмоқдамиз, ҳозир Андижон областида 90 тадан кўпроқ кооператив ишлаб турибди, уларга 1125 киши жалб этилган. Шу кооперативлар ёрдамида аҳолига ғоят зарур бўлган 450 минг сўмлик товар сотилди.

Ҳар ҳафта, жума куни бундан икки ой муқаддам тузилган комиссияда касса планининг бажарилиши масалалари кўриб чиқилмоқда ва бу ижобий натижалар бермоқда. Агар манфаатдор министрлик ва идоралар ўзларига қарашли ташкилотларда содир бўлаётган ҳал этилмаган проблемаларни пухтароқ ўргансалар бизнинг муваффақиятларимиз янада салмоқлироқ бўлур эди. Масалан, ҳозирги вақтда Андижон областидаги мактаблар маҳаллий Советлар орқали кўмир билан 50 процент, агросаноат бирлашмалари орқали 5 процент таъминланган. Мактабгача тарбия муассасалари маҳаллий Советлар орқали ўз эҳтиёжининг 50 процентдан кўпроғи миқёсида кўмир билан таъминланганлар, мазкур муассасаларга агросаноат бирлашмалари орқали ҳозиргача қиш даври учун бир килограмм ҳам ёқилғи берилмаган.

Андижон ип газлама комбинати узоқ вақтдан буён қолоқликдан чиқа олмаяпти. Бу йил ана шу корхона 45 миллион сўмликдан кўпроқ халқ истеъмоли товарларини кам етказиб берди. Аммо Енгил саноат министрлиги ҳам, бошқа манфаатдор ташкилотлар ҳам ҳозирча ўз қарамоқларидаги коллектив ишини тубдан яхшилаш учун муҳим чоралар кўришгани йўқ.

Давлат аппарати ишида оз бўлса-да бюрократизм ва сансалорчиликка йўл қўймаслик, активлик билан ишни қайта қуриш, ўз фаолиятининг янги форма ва методларини қидириб топиб, амалга ошириш керак.

Олға қараб муваффақиятли ҳаракат қилишимизнинг гарови ана шунда деб биламиз.

Депутат Ш. Р. МИРСАИДОВ нутқи

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Ҳурматли депутат ўртоқлар!

Беш йилликнинг учинчи йили плани ва бюджетини ишлаб чиқишда Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари ва тармоқ доимий комиссиялари актив қатнашганликлари бу йўлда ижобий силжишларга эришишга ёрдам берди. Бу эса сиз билан биз тасдиқлайдиган қонунлар замон талабларига асосан мувофиқ бўлади, деб ишонч билдириш имконини беради.

Шу билан бирга план ва бюджетнинг айрим кўрсаткичларини жадаллаштириш ва қайта қуриш позицияларида туриб таҳлил этиш биз ҳали эскича фикрлаш усулларидан бутунлай қутулмаганлигимизни кўрсатиб турибди ва халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида мувозанатлиликка риоя этилди, хўжалик юритишнинг интенсив усуллари ва давлат план интизомига қатъий риоя этиш кўзда тутилди, деб докладларда айтилган гапларга қўшилишга имкон бермайди.

Айрим министрликлар, идоралар ва корхоналарнинг раҳбарлари халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни қандай планлаштираётганликлари шундан далолат бериб турибди.

Маҳаллий Советлар ижроия комитетлари қатъиян эътироз билдиришларига қарамай, Тошкент шаҳрининг ўзидагина 56 та корхонада халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш суръатлари комплекс программада тасдиқланган топшириқларга нисбатан камайтирилиши, 26 та корхонада эса шу йил эришиладиган даражага нисбатан бу суръатларнинг пасайтирилиши планда кўзда тутилган.

Бунда бизнинг ҳам, министрликлар, идоралар ва корхоналардан планларни маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари билан мувофиқлаштирмай қабул қилаётган республика Госпланининг ҳам айби бор. Бироқ ишнинг бу соҳаси учун министрликлар, идораларнинг раҳбарларидан ва, албатта, корхоналарнинг раҳбарларидан талабчанликни кучайтириш адолатлироқ бўлур эди.

Капитал қурилиш ҳали ҳам танг жойлигича қолмоқда. Биз ҳаммамиз оғизда кўзда тутилган ишларни бошлаб қўйиш, инженерлик тармоқлари ва иншоотлари қурилишини илдамроқ олиб бориш, бошқа илғор усуллар тарафдоримиз. Амалда эса планларнинг ўзидаёқ қурилиш конвейери асосий талабларни бузишга замин яратиб қўйилмоқда. Чунончи, Тошкент шаҳар ижроия комитети бўйича капитал қурилиш планида уй-жой қурилиши программаси учун нормативда белгиланган ишларни бошлаб қўйишга нормативда белгиланганига нисбатан 21 миллион сўм кам, коммунал тармоқ бўйича эса эҳтиёждан 19 миллион сўм кам пул берилиши кўзда тутилган. Планлаштиришга мана шундай ёндашилган тақдирда қурилиш ишларини бир маромда, планли олиб бориш ҳақида қандай гап бўлиши мумкин?

Мувозанатлилик ҳақида гап борганда биз бу гап асосан саноатга, қурилишга, қишлоқ хўжалигига таллуқли деб ҳисоблашга одатланиб қолганмиз, бу принцип уй-жойларни, социал-маданий-маиший ва коммунал объектларни капитал ремонт қилиш планларига ҳам таалluқли бўлиши кераклигини бутунлай унутиб қўймоқдамиз. Афсуски, капитал ремонт ҳажмлари йил сайин моддий ресурслар билан таъминланмаяпти. Чунончи, бу йилги планлар сентябргача нефть битуми, линолеум, иситиш радиаторлари, санитария-техника асбоб-ускуналари билан таъминланмади. Бу масалалар ҳанузгача узил-кесил ҳал этилмаяпти

Республика Госплани ва Госснабининг контрол рақамларига қараганда капитал ремонт планининг ресурслар билан таъминланмаслиги 1988 йилги планда ҳам сақланиб қолади. Шу муносабат билан 1988 йилги план ва бюджет тўғрисидаги қарор лойиҳасига: «Ўзбекистон ССР Госплани, Ўзбекистон ССР Госснаби, Ўзбекистон ССР Молия министрлиги, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, республика министрликлари ва идоралари, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети зиммасига уй-жойлар, социал-маданий-маиший ва коммунал объектларнинг капитал ремонти йиллик планларини ҳар йили 1 октябргача бажариш учун ҳамма чора-тадбирларни кўриш мажбурияти юклатилсин», деган таклифни киритмоқчиман.

Шаҳар территориясида бошқаришни такомиллаштиришда бир талай фойдаланилмаётган резервлар ва имкониятлар бор. Уларни ишга солиш учун ҳозирги вақтда бошқарувнинг янги структураси ишлаб чиқилди, бунда бутун ишнинг марказини район бўғинларига кўчириш, маъмурий-бошқарув ходимларини 30—50 процент қисқартириш кўзда тутилган. Тошкент шаҳрини 2005 йилгача бўлган истиқболда социал-иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш планини ишлаб чиқиш юзасидан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг экономика институти билан шартнома тузилди.

Халқ истеъмоли моллари бўйича идоралараро мувофиқлаштирувчи марказ, шаҳар социал-иқтисодий ривожланиш бошқармаси ва 10 та районда мана шундай бўлим тузилган. Кооперативлар ташкил қилиш, якка тартибдаги меҳнат фаолиятини уюштириш, корхоналарнинг иш сменаларини ошириш ва иш билан банд бўлмаган аҳолини ижтимоий фойдали меҳнатга жалб этиш соҳасидаги ишлар кенг миқёсда авж олдириб юборилган.

Депутат В. И. АНТОНОВ нутқи

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АГРОСАНОАТ КОМИТЕТИ РАИСИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ

Республика агросаноат комплекси чорвачилик маҳсулотлари харид қилиш тўққиз ойлик планини бажарди. Гўшт, сут, тухум тайёрлаш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан кўпайди. Чорва моллар ва парранда маҳсулдорлиги ошди. Саноат корхоналари барқарор ишлайдиган бўлиб қолди. 1986 йил пахта ҳосилидан тола чиқиши кўпайди ва 32,5 процентни ташкил этди. Мева-сабзавот консервалари, ўсимлик ёғи, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари, колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқариш тўққиз ойлик планлари ошириб бажарилди. Пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ишлари қизғин бормоқда, ем-хашак, сабзавот, картошка, қовун-тарвуз, мева ва узум тайёрлаш ниҳоясига етмоқда.

Давлат агросаноат комитетининг қурувчилари қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари, кондитер маҳсулотлари, консервалар ишлаб чиқарадиган қувватларни фойдаланишга топшириш тўққиз ойлик планини бажардилар, сабзавот, мева ва картошка сақланадиган омборларни ишга тушириш плани ортиғи билан адо этилди.

Бироқ камчиликлар ва нуқсонлар ҳали кўп. Ҳар ўн корхонадан бири товар маҳсулот реализация қилиш планини, ҳар тўрт корхонадан бири эса шартномага мувофиқ маҳсулот етказиб бериш планини бажармади. Кондитер маҳсулотлари, алкоголсиз ичимликлар, минерал сув, қадоқланган чой ишлаб чиқаришда қолоқликка йўл қўйилмоқда. Маҳсулот сифати паст. Аҳолига пулли хизмат кўрсатиш плани бажарилмади.

Капитал қурилишда ишлар кўнгилдагидек эмас. Тўққиз ой ичида 40 миллион сўмдан кўпроқ капитал маблағ ўзлаштирилмай қолди. Қурилиш-монтаж ишлари плани бажарилмади. Хом ашё ва озиқ-овқат маҳсулотларини қайта ишлаш, сақлаш ва ташишнинг моддий-техника базасини ривожлантиришга ажратилган капитал маблағ лимитининг 25 миллион сўмдан кўпроғидан фойдаланилмади.

Ҳозир аҳволни ўнглаб олиш тадбирлари белгиланди. КПСС Марказий Комитетида қайта ишловчи тармоқларни жадал ривожлантириш юзасидан яқинда ўтказилган кенгаш қарорларини амалга оширишга алоҳида эътибор берилмоқда. Йил охиригача 200 минг квадрат метрдан кўпроқ уй-жой, 7,5 минг ўринли болалар боғча ва яслиларини қуриб фойдаланишга топширишимиз керак.

Пахтанинг кеч етилганлиги ва тайёрланаётган пахта сортининг пастлиги оқибатида саноатнинг пахта тозалаш тармоғи планни бажаришда, шунингдек, чой қадоқлаш ва тамакини ферментлаш планини бажаришда жуда қийин аҳвол юз бермоқда. Биз юз берадиган қолоқликни камайтириш чораларини кўраяпмиз. Шунга қарамай, СССР Давлат агросаноат комитетидан мазкур масалалар юзасидан планни ўзгартиришни илтимос қилишга тўғри келадиганга ўхшайди.

1988 йил плани лойиҳасида алмашлаб экишни жорий этиш йўли билан ғўза монокультурасини тугатиш мақсадида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши структурасини жиддий равишда қайта қуриш кўзда тутилмоқда. Чигит экишга 1 миллион 900 минг гектар ёки бу йилгидан 180 минг гектар ерни кам ажратиш режалаштирилмоқда. Бўшатиб олинган ана шу майдонларга беда, маккажўхори, сабзавот ва полиз экинлари экилади. Озуқа базасини мустаҳкамлаш ҳисобига колхозларда ва давлат хўжаликларида ҳар бош сигирдан соғиб олинадиган сут беш йиллик планда кўзда тутилганига нисбатан 220 килограмм кўпаяди, қорамол, чўчқа, қўй, эчки ва парранда гўшти етиштириш кўпайтирилади. Бу эса беш йиллик планда кўзда тутилганига нисбатан тирик вазнда 208 минг тонна гўштни кўпроқ етиштириш, сутни 156 минг тонна, тухумни 131 миллион дона кўпроқ етиштиришга имкон беради.

Картошка, сабзавот, сут ва тухумни давлат йўли билан харид қилиш беш йиллик пландагидан анча кўп бўлиши кўзда тутилмоқда. Умумиттифоқ фондига беш йиллик топшириғига нисбатан 40 минг тонна кўпроқ сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева, узум ва эртаки картошка етказиб бериш режалаштириб қўйилди.

Хўжаликларда ҳозирнинг ўзидаёқ кузги сабзавот экинлари экилмоқда, 19 минг гектардан ортиқ майдонда боғлар ва токзорлар барпо этиш ва реконструкциялаш ишларига тайёргарлик бормоқда. Мева-сабзавот етиштириладиган хўжаликларда маҳсулот етиштиришдан тортиб, уни қайта ишлашгача бутун цикл бир қўлда бўлиши учун бундай хўжаликларнинг хўжалик ҳисобидаги янги ишлаб чиқариш структуралари ишлаб чиқилмоқда. Вино ишлаб чиқарадиган корхоналарни мева шарбатлари ва кондитер маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ўтказиш давом эттирилади. 1987 йил планида кўзда тутилганига нисбатан икки баравар кўп мева ва узум шарбати ишлаб чиқарилади. Қадоқлаб идишларга жойланган сут маҳсулотларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш кўзда тутилган, бироқ идишбоп материалларнинг етишмаслиги бу ишга тўсқинлик қилади.

Кондитер тармоғини ривожлантиришга, шунингдек, чиқитсиз технологияни жорий этишга алоҳида эътибор берилади. Шафтоли данагидан, узум ва помидор уруғидан ёғ ишлаб чиқаришни кўпайтириш кўзда тутилган.

Қайта ишловчи тармоқнинг моддий-техника базасини ривожлантиришга, омборхоналар қуришга 1988 йилда 208,4 миллион сўм ажратамиз. Гўшт маҳсулотлари, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари, мева-сабзавот консервалари, кондитер маҳсулотлари ва бошқа товарлар ишлаб чиқарадиган янги қувватлар фойдаланишга топширилади. Социал-маиший соҳа объектларини ишга тушириш кўпаяди: агросаноат комплексида ноишлаб чиқариш объектлари қурилишига капитал маблағлар сарфлаш беш йиллик планда кўзда тутилган 16 процент ўрнига 21 процентга етади. Республика агросаноат комплекси бўйича 1988 йил плани лойиҳаси умуман қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини жадал ривожлантиришга, унинг самарадорлигини оширишга қаратилган. 1988 йил плани ва бюджети лойиҳаларини тасдиқлаш ҳақидаги таклифга қўшиламан.

Депутат Р. М. ХУДОЙБЕРГАНОВА нутқи

ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш 1988 йилги Давлат плани ва бюджети лойиҳасида халқ хўжалигининг барча тармоқлари ва республиканинг ҳамма регионлари учун юксак марраларни эгаллаш кўзда тутилган. Хоразм областидан келган депутатлар Олий Совет доимий комиссияларининг тузатиш ва қўшимчалари билан келгуси йил планини ва бюджетини тасдиқлаш тўғрисида тавсия этилган таклифларни қўллаб-қувватлайдилар.

Областимиз меҳнаткашлари Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги нишонланадиган беш йилликнинг иккинчи йили планини бажариш учун зўр ғайрат-шижоат билан ишламоқдалар. Кўпгина тармоқларда иш анча юришиб кетди.

Аммо, бир қатор силжишларга қарамай, умуман, область халқ хўжалигида қайта қурилишнинг боришидан, халқ депутатлари Советлари зиммасига территорияларнинг тўла-тўкис комплекс ривожланиши учун, аҳоли ҳаётининг барча жиҳатлари учун масъулият юкланган бир шароитда улар ишини қайта қуришдан қаноатланаётганимиз йўқ.

Областда бунёд этилган ишлаб чиқариш потенциалидан ҳали ҳам тўла-тўкис фойдаланилаётгани йўқ. Корхоналарда ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, ресурслардан рационал фойдаланиш, рентабелликни ошириш ва зарарни камайтириш борасидаги иш суст бормоқда.

Ўтган 9 ой якунларига кўра 4 та саноат корхонаси маҳсулот етказиб бериш шартномасини бажармади, меҳнат унумдорлигини ошириш суръатлари пасайди. Товар обороти планини бажариш ва аҳолига пулли хизмат кўрсатиш борасида ниҳоятда кескин аҳвол содир бўлди.

Капитал қурилишда асосий фондларни ишга тушириш таъминланмади, агросаноат комплексининг баъзи энг муҳим қурилишларида капитал маблағларни ўзлаштириш барбод қилинди.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети 1987 йилда Урганч гўшт комбинати қурилиши учун уч ярим миллион сўм капитал маблағ, шу жумладан, Урганч гўшт комбинатида қурилиш-монтаж ишлари олиб бориш учун 2 миллион 930 минг сўм ажратилишини кўзда тутиб, бу объектни республика Қурилиш министрлиги пудрат ишлари плани ҳажмига киритмади. Ана шундай пала-партишлик оқибатида бу йил қурилиш аслида тўхтаб қолди.

Эндиликда гўшт комбинатини 1988 йилда ишга тушириш учун 167-қурилиш трести қарийб 4,5 миллион сўмлик маблағни ўзлаштириши зарур. Бундай «планлаштириш» коллектив пудратга ўтган қурилиш трестини оғир аҳволга солиб қўяди. Биз Госпландан, Давлат агросаноат комитетидан ва Қурилиш министрлигидан бу масалага реал позициялардан туриб ёндашишни илтимос қилмоқчимиз.

Биз 1988 йил учун областимиз территориясида давлат плани лойиҳасини ишлаб чиқишда келгуси йилдан бошлаб меҳнат коллективлари давлат корхонаси тўғрисидаги Қонун амал қиладиган шароитларда ишлай бошлашларини, халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш эса барча соҳаларни қамраб олишини назарда тутдик. Кўпчилик корхоналар тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтади.

Биз бу вазифаларни ҳал этар эканмиз, шу тахлитда социал-иқтисодий ривожланишнинг янги, яна ҳам тиғизроқ планларини амалга ошириш учун замин тайёрлаймиз.

Айни вақтда область экономикасининг ҳаётий проблемаларига алоқадор айрим фикр-мулоҳазаларни айтмоқчиман. Аввало, 50 минг гектар майдондаги ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш юзасидан қўшимча тадбирлар назарда тутилиши лозимга ўхшайди. Ҳозиргача ажратиб келинган маблағлар ёпиқ дренаж қурилиши бўйича, каналларни бетонлаштириш, энг йирик кўл сатҳини созловчи коллекторни реконструкциялаш ва бошқа сув оқизиладиган иншоотларни реконструкция қилиш тадбирларининг бажарилишини таъминламаяпти. Шунинг учун ҳам биз 1988 йил ва шундан кейинги йиллар планида сув хўжалиги қурилишига сарфланаётган капитал маблағларнинг камайишига рози бўла олмаймиз ва республика Госпланидан, Давлат агросаноат комитетидан, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигидан ана шу мақсадларга келгуси йил учун ажратилаётган маблағларнинг кўпайтирилишини илтимос қиламиз.

Зиммамизда бир ярим мингта дизель суғориш насос станцияларини электр энергиясига ўтказишдек катта вазифа турибди. Областдаги сув хўжалиги корхоналарида шу иш учун ускуна ишлаб чиқаришни уюштиришда бизга ёрдам берилишини илтимос қилмоқчимиз.

Областимиз учун ниҳоятда ўткир бўлган яна бир проблемани — уй-жой-коммунал хўжалик, халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш эҳтиёжлари учун ажратилаётган ресурсларни норматив эҳтиёжларга мослаштиришдек проблемани, албатта, тилга олиш керак. Аҳолига кундалик хизмат кўрсатиш билан бевосита боғлиқ бўлган ана шу тармоқларда қалтис вазият рўй берганлиги сабабли ҳам масалани шу тахлитда қўйиш жоиздир. Ҳозиргача ремонт ва ишлатиш мақсадлари учун ажратилаётган қувурлар, кабель маҳсулоти, насослар, сантехника буюмлари ва босимли арматура эҳтиёжнинг ярмидан каминигина қоплайди, холос.

Областда иш билан таъминланиш проблемасини тубдан ҳал этиш учун ҳали барча имкониятлар ишга солингани йўқ. Ҳали бу борада қиладиган ишларимиз кўп, аммо объектив қийинчиликлар ҳам кўриниб турибди. Биз республика ҳукуматидан корхоналар қуриш тўғрисидаги масалаларни ҳал этишни жадаллаштиришни сўраймиз.

Область меҳнаткашлари ишлаб чиқариш кучларини барқарор, жадал ривожлантиришни таъминлаш учун барча куч-ғайратларини сарфлайдилар, йиғилиб қолган муаммоларни тезроқ ҳал этадилар, республиканинг иқтисодий потенциалига қўшаётган ҳиссаларини кўпайтираверадилар, деб сизларни ишонтиришга рухсат бергайсиз.

Депутат П. П. МЕЛЬНИКОВ нутқи

МУРУНТОВ КАРЬЕРИ ПАРМАЛОВЧИЛАР БРИГАДИРИ

Депутат ўртоқлар! Ҳозирги даврда маҳаллий Советларга катта ҳуқуқлар бериб қўйилган. Бу эса ўз навбатида ҳам Советларнинг, ҳам депутатларнинг катта ва жиддий ташкилотчилик ишлари олиб боришларини тақозо этади.

Зарафшон саноат районининг базавий корхоналари кўп вақт давомида асосий эътиборни ва маблағларни асосий фондлар ва ишлаб чиқариш қувватларини ривожлантиришга қаратиб, социал-маданий қурилиш тўғрисида жуда кам ғамхўрлик қилдилар. Бу эса уй-жойлар, магазинлар, клублар, маиший хизмат корхоналарининг етишмаслигига олиб келди.

Шаҳримизда аҳолига телефон алоқаси хизмати областда энг паст даражада бўлишига қарамай, лойиҳа-смета ҳужжатлари йўқлиги сабабли 20 минг номерли автомат телефон станцияси қурилиши масаласи шу вақтгача ҳал этилмай қолмоқда. Шаҳарда типовой кинотеатр, ҳаммом, кирхона ва кийимларни химиявий усулда тозалаш корхонаси йўқ. Автовокзал қурилиши масаласи кўп йиллар давомида «ҳал этилмоқда».

Зарафшонда ҳеч нарса қурилмаяпти, деб айта олмаймиз, албатта. Бу йил янги «Юлдуз» савдо маркази ишга туширилди. Янги ўқув йилидан мактаб очилди. Йил охирига бориб, болалар боғчаси фойдаланиш учун топширилади.

Шаҳримиз энг ёш ва истиқболли шаҳардир, лекин, афсуски, савдо тармоқларини кенгайтириш шаҳар ва область Советларининг депутатларига ҳар йили берилаётган наказ бўлиб қолмоқда. Сайловчилар депутатлар билан учрашувларда мунтазам шу масалани ўртага қўймоқдалар. Шаҳардаги саккиз мингдан ортиқ киши истиқомат қиладиган 11-микрорайонда савдо хизмати кўрсатиш кўп йиллардан буён мутлақо йўқ.

Зарафшонни социал ривожлантириш планига мувофиқ шу беш йилликда маданият саройи қурилиши кўзда тутилган. Бу объектни қуришни амалга ошириш топширилган кон-металлургия комбинати маблағ етишмаслиги сабабли қурилишни бошлай олмаяпти. Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги эса (ўртоқ Ў. Р. Умарбеков) бу программани амалга оширишда иштирок этишни истамаяпти, бунинг устига фақат маданият саройи қурилишида эмас, балки типовой кинотеатрлар, болалар учун маданият ва истироҳат боғи қурилишида ҳам бир четда кузатиб туриш позициясини эгалламоқда. Шаҳарда болалар ўйнайдиган майдончалар йўқлиги туфайли 20 мингдан кўпроқ бола айтиш мумкинки, болалар ўйинларидан маҳрум қилинган.

Аҳолига сифатли медицина хизмати кўрсатишни таъминлаш масаласи ҳам жуда ўткир вазифа бўлиб турибди. Ҳозирги вақтда касалхона шаҳарчаси кенгайтирилмоқда, лекин шаҳарда юз берган вазиятни ҳисобга олиб ва қўшимча маблағларни жалб этган ҳолда, қурилишни жадаллаштириш зарур.

Олдинги йилларда бошланган қурилиш объектларини маблағ билан таъминлаш масаласини ҳал этиш керак. 11-микрорайондаги жамоатчилик —савдо маркази ва профилакторий ана шундай объектлардандир.

Республикага бўйсунувчи корхоналар ва ташкилотлар уй-жой қурилишида ҳам, шунингдек социал-маданий-маиший объектлар қурилишида ҳам ўз улушлари билан қатнашмаяптилар. Маблағларни кооперациялаш зарур. Бу эса шаҳарда уй-жой ва социал-маданий-маиший объектлар қурилишини анча яхшилашга ва жадаллаштиришга имкон беради.

Планлаштиришга келганда эса бу соҳада, менимча, реал эҳтиёжларни ҳисобга олиш керак. Зарафшонда бу йил 26,5 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топшириш планлаштирилган. Бу жуда кам. Реал эҳтиёж 40 минг квадрат метрни ташкил этади. 1988 йилда уй-жой қурилиши плани 1987 йилги даражада қолмоқда. Шу сабабли партия XXVII съездининг 2000 йилгача ҳар бир оилани алоҳида квартира билан таъминлаш тўғрисидаги қарорини амалга ошириш учун капитал маблағни етарли миқдорда, уй-жой қурилишини таъминлай оладиган даражада кўпайтириш зарур. Якка тартибда уй-жой қуришни ривожлантириш, шунингдек уй-жой кооперативлари қурилиши ҳажмини ошириш бу муаммони ҳал этиш йўли деб ҳисоблаймиз.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш проблемасини тилга олмасдан бўлмайди. Шаҳримиз аҳолисини пулли хизмат билан таъминлаш республикада энг паст даражада бўлиб, аҳоли жон бошига 20 сўм 64 тийинни ташкил этади.

Аҳолини халқ истеъмоли моллари билан таъминлашда ҳам аҳвол мана шундай. Зарафшон саноат районида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш иш ҳақи фондининг ҳар бир сўми ҳисобига 1 тийин атрофидадир. Барча базавий корхоналар ва ташкилотларнинг халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва шаҳар аҳолисини бу моллар билан таъминлаш имкониятлари ҳисобга олинса, бундай кўрсаткич мутлақо йўл қўйиб бўлмайдиган ҳолдир. Бу проблемани халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш планлари бажарилишини қаттиқ контрол қилиш билангина ҳал этиш мумкин.

Пировардида шуни айтмоқчиманки, Зарафшон саноат районининг меҳнатчилари қайта қуриш вазифаларини тўла тушуниб етмоқдалар ва социал ҳамда ишлаб чиқариш соҳасини ривожлантиришни янада яхшилаш юзасидан белгиланган программани амалга ошириш учун қўлларидан келган ҳамма ишни қиладилар.

Депутат Қ. ХОЛМИРЗАЕВ нутқи

ҒАЛАБА РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Депутат ўртоқлар! Сессия кўриб чиқишига тақдим этилган иқтисодий ва социал ривожланишнинг 1988 йилги Давлат плани республикадаги барча меҳнаткашлар манфаатларига тўла-тўкис жавоб беради.

Сўзга чиққан депутатларнинг фикрига қўшилиб, республикани иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг келгуси йил плани лойиҳасини асосан маъқуллаш тўғрисида таклиф киритаман.

Эндиликда амалий ишнинг принципиал янги босқичи бошланди. Экономикани бошқаришни тубдан ислоҳ қилиш, хўжалик раҳбарлигига янгича ёндашувлар партия ва совет органларини йиғилиб қолган проблемаларни ҳал этиш, қайта қуриш жараёнини янада чуқурлаштириш борасида ҳужумкор йўлга чорламоқда.

Рўй-рост айтиш керакки, турғунлик кўринишлари, кадрларнинг сусткашлиги, эскича фикрлаш, сайлаб қўйилган партия-совет активларининг пассивлиги районда ҳозир ҳам сезилиб турибди.

Экономикага раҳбарликнинг янги форма ва методларига ўтишда биз район ижроия комитети аппарати, унинг бўлимлари, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ишини кескин қайта қуришга эришганимиз йўқ. Халқ депутатлари Советлари, депутатлар группалари коллективлар тараққиётининг комплекс планларини ишлаб чиқишда етарлича принципиаллик, юқори хўжалик органларига талабчанлик кўрсатмаяптилар, мазкур планларнинг ўсишнинг директив суръатларига мослигига, социал-иқтисодий тараққиёт проблемалари бўйича қабул қилинаётган қарорларнинг рўёбга чиқарилишига эришмаяптилар.

Корхоналарни икки ва уч сменали ишга ўтказиш амалга оширилмади. Ҳозир биз улар қувватининг 65—70 процентидан фойдаланмоқдамиз. Таажжубга соладиган идоравий планлаштириш оқибатида район саноати плани шу йилнинг ўзидагина 6 марта ўзгартирилди. Сўнгги икки йил мобайнида каноп заводларининг маҳсулоти тўла-тўкис сотилмаётир, улар олаётган пландан ташқари фойда (мазкур фойданинг даражаси планли фойдадан 3—4 баравар кўпдир) илгаригидек юқори ташкилотлар фондига ўтказилмоқда.

Районда камида икки — учта каноп заводини қисқартириш зарурати аллақачон етилган, бу эса ана шу тармоқдаги бошқа корхоналарнинг иқтисодий кўрсаткичларини ўнглаган ва муайян даражада атроф-муҳит муҳофазасини яхшилашга ёрдам берган бўлур эди. Сўнгги уч йил мобайнида биз шу масала хусусида бир неча бор кўпгина юқори ташкилотларга мурожаат этган бўлсакда, масала ҳал этилгани йўқ.

Аммо шу давр мобайнида область ва республиканинг санитария бўлимлари ва сувни муҳофаза этиш органлари тармоқнинг барча корхоналарини улар атроф-муҳитни анча ифлос қилаётганликлари учун бир неча бор ҳар хил муддатларга ёпиб қўйдилар. Шу йилнинг июнь ойида бир қанча корхоналар қайтадан очмаслик шарти билан яна ёпилди. Идоралараро чалкашлик сабабли ана шу корхоналар ўрнида янги корхоналар ташкил этиш ҳам, мингга яқин ишчини меҳнатга жойлаштириш масалалари ҳам пухта ўйланмаган. Турдош заводлар ихтисосини ўзгартириш тажрибаси, жумладан Краснодар ўлкасида шундай тажриба бўлса-да ва Давлат агросаноат комитети мутахассислари буни билишлари лозим бўлса-да аҳвол ана шундай.

Содир бўлган ана шу аҳвол муносабати билан биз республика Олий Советидан ана шу масалани ҳал этишни, шунингдек Балиқ хўжалиги давлат комитети ва Маҳаллий саноат министрлиги зиммасига районда консерва комбинати ва пойабзал фабрикаси қурилиши бошлаб юборилишини жадаллаштириш вазифасини юклашни илтимос қиламиз. Бу тадбирлар аҳолини ишга тўлароқ жалб этиш имкониятини беради.

Капитал қурилишда аҳвол ниҳоятда мураккаб бўлиб турибди. Биз қурилиш ишлари плани тузилаётганида барча объектлар ва иш ҳажмлари лойиҳа-смета ҳужжатлари, ускуна ва маблағ билан таъминланишига ҳали эриша олмадик. Райондаги қурилиш ташкилотлари шу йилнинг июль ойидан бошлаб хўжалик юритишнинг янги методларига ўтдилар, аммо тайёргарлик-ташкилотчилик иши расмиятчилик билан бажарилганлиги боисидан ҳозирнинг ўзидаёқ ташвишлантирувчи белгилар сезилиб қолди.

Бир неча йиллардан бери район маркази Солдатскийда тозалаш иншоотлари қуриш масаласи ҳал этилмаяпти. Канализация йўқлиги сабабли бу ерда кўп қаватли уйлар, социал- маданий-маиший соҳанинг бошқа объектлари қурилмаяпти, носоғлом эпидемиологик вазият вужудга келмоқда. Район марказини газлаштириш масаласи ҳам ҳал бўлмаяпти.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати сифатида менга 1978 йилда тўхтатиб қўйилган касалхона қурилишини қайтадан бошлаш тўғрисида наказ берилган эди, республика Министрлар Советининг ёрдами туфайли бу йил касалхона қурилиши давом эттирилди, аммо ажратилган маблағлар бинони битказиш учун етарли эмас. Ана шу объектни 1988 йилда қуриб битказиш учун маблағ ажратилишини Министрлар Советидан сўраймиз.

Район қишлоқ хўжалигининг проблемалари хусусида бир-икки оғиз гапириб ўтмоқчиман. Халқ депутатлари Совети район ижроия комитети колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари иқтисодий кўрсаткичларнинг моҳиятини пухта ўрганишларига, истиқболни кўзлаб ишлашларига, ёрдамчи хўжаликлар ташкил этишга ҳали эришгани йўқ, хўжалик юритишнинг экстенсив методлари, ялпи рақамларга интилиш ҳоллари ҳамон рўй бермоқда.

Бригададан тортиб районгача, оддий меҳнаткашдан тортиб, турли даражадаги раҳбаргача — ҳаммамизнинг вазифамиз ишни меҳнаткаш ва хўжалик даромадлари, уларнинг иш ва турмуш шароитларини иқтисодий фаолиятнинг пировард натижаларига бевосита боғлиқ тарзда ташкил этишдан иборат.

(Нутқларнинг давомини газетанинг келгуси сонида ўқийсиз).

• Ҳосил-87

МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАРЛАРИ

БУХОРО ОБЛАСТИ

Ҳамза номли колхоз меҳнаткашлари Свердлов районида биринчи бўлиб йиллик пахта тайёрлаш плани бажарилгани ҳақида рапорт бердилар. Қабул пунктларига 3890 тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Шунинг 85 проценти биринчи сортларга қабул қилинди.

Ҳосилдорлик гектар бошига 30 центнерни ташкил этди. Йиллик пахта тайёрлаш планларини 110—115 процент қилиб адо этган Акром Ботиров ва Кўклам Жумаев бошлиқ бригадаларнинг аъзолари меҳнат муваффақиятига муносиб ҳисса қўшдилар. Механизаторлар жами тайёрланган пахтанинг 1500 тоннасини «зангори кема»лар бункеридан тўкишди.

Колхоз аъзолари пландан ташқари яна 500 тонна «оқ олтин» териб бериш мажбуриятини олдилар.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ

Ўтган куни область далаларида 1634 киши ишлади. Ҳар бир теримчининг ўртача иш унуми 8 килограммни ташкил этди.

Чиноз райони меҳнаткашлари уруғлик пахта тайёрлаш планини бажардилар. Қабул пунктларига 4781 тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Охунбобоев номли, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги», К. Маркс номли ва Энгельс номли колхозларнинг аъзолари муваффақиятга муносиб улуш қўшишди.

Бекобод районидаги «Ленинград» совхозининг 4-бўлими пахтакорларидан йиллик марра эгалланганлиги ҳақида рапорт олинди. Миришкорлар 455 гектар ердан 782 тонна пахта териб топширдилар. Улар яна 128 тонна хом ашё тайёрлаш учун йиғим-теримни давом эттиришаётир.

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ

Комсомол районидаги «Мирзачўл» совхозида мажбурият ҳисобига «оқ олтин» топширила бошланди. Республика хирмонига 2700 тонна хом ашё етказиб берилди. Шунинг 85 проценти биринчи сорт пахтадир. Меҳнат муваффақиятига Алиқул Ғойибов, Ўнгар Бойназаров, Райим Қорабоев, Ўрол Содиқов, Қўчқор Тўраевлар бошлиқ илғор бригадаларнинг заршунослари муносиб ҳисса қўшдилар. Кубай Бўтаев, Бахтиёр Назаров, Қосим Содиқов ва Жуман Дўстбеков каби механизаторлар ўз агрегатлари бункеридан 95—100 тоннадан дурдона тўкишди.

Оқолтин райони далаларида Тошкент шаҳридан борган 12 минг студент, саноат корхоналари, транспорт, қурилиш ва бошқа ташкилотларнинг вакиллари пахта теришмоқда. Уларнинг ҳозиргача уйган хирмони 8,5 минг тоннадан ошди.

Районда пахтакорларга хизмат кўрсатиш учун 8 та агитбригада ва 6 та кўчма кино қурилмаси ташкил этилган. Ўтган куни агитбригадалардан бири «СССР 60 йиллиги» совхозида бўлди. Студентларга ҳаваскор артистлар иштирокида концерт программаси намойиш этилди, лекциялар ўқилди.

ҚҚАССР

Тўрткўл районидаги «Ленинизм» совхози деҳқонлари зафар маррасини эгалладилар. Она-Ватан миришкорлардан 4,5 минг тонна «оқ олтин» қабул қилиб олди. Ялпи ҳосилнинг 80 проценти машиналар ёрдамида терилди.

Илғор механизаторлардан Шамшид Искандаров, Қорибой Султонов ва Байрамдурди Бобоевлар ўз агрегатлари бункеридан 120—130 тоннадан хом ашё тўкишди.

Совхоз заршунослари Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги байрамигача яна 500 тонна пахта тайёрлашга аҳд қилдилар.

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ

Пахтачи районидаги Пушкин номли колхоз пахтакорлари ғалаба рапортига имзо чекдилар. Бу ерда давлатга топширлган 520 тонна пахтанинг 74 проценти биринчи сортга қабул қилинди.

Қурбон Ёқубов ва Эслёр Бўронов каби механизаторлар, айниқса, яхши ишлашди. Улар жами ҳосилнинг қарийб ярмини «зангори кема»лар бункеридан тўкдилар. Меҳригул Қудратова, Раҳима Қиёмова, Салима Холиқулова каби теримчиларнинг ҳар бири 5—7 тонналик хирмон уйишга муваффақ бўлди. Нортожи Абдусаломов ва Ғулом Рўзиев бошлиқ бригадаларнинг аъзолари йиллик планларини 118—120 процент қилиб бажаришди.

НАМАНГАН ОБЛАСТИ

Чуст районидаги Гагарин номли совхознинг Нуриддин Исматуллаев бошлиқ бригадаси азаматлари юбилей йили социалистик мажбуриятини муддатидан илгари адо этдилар. Илғор коллектив мавжуд адир ерларнинг ҳар гектаридан 22,5 центнердан ҳосил олишга эришди. Бу планда белгиланганидан бир ярим маротаба кўпдир.

НАВОИЙ ОБЛАСТИ

Навбаҳор районидаги Охунбобоев номли совхоз пахтакорлари йиллик планни бажардилар. Давлатга 3823 тонна биринчи сорт хом ашё топширилди.

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ

Она-Ватанга 5690 тонна «оқ олтин» етказиб берган Хонқа районидаги «Хоразм» колхози аъзолари маррага етдилар. Бу ерда ҳар гектар ердан 34,5 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Жами тайёрланган пахтанинг 3 минг тоннаси терим машиналари бункеридан тўкилди.

Қрим татарларига мансуб бир группа шахслар билан суҳбат

Тошкентда ва Тошкент областида яшовчи ҳамда ўзларини «ташаббускор группа» деб атовчи А. Аблаев, Ф. Аблямитов, М. Жемилев, Р. Жемилев, Н. Кадиров, Ш. Кайбуллаев, И. Сулейманов, Э. Фазилов, И. Хайиров, А. Хамзин 26 октябрь куни республика Прокуратурасига чақиртирилдилар. Умумхалқ байрами — Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги арафасида шу шахсларга оммавий тадбирларни уюштириш ва ўтказиш чоғида белгиланган тартибларни бузишга йўл қўйиб бўлмаслиги яна бир бор тушунтириб берилди.

Суҳбат давомида Ўзбекистон ССР Прокурори А. В. Бутурлин ва республика ички ишлар министри У. С. Раҳимов бир қанча саволларга жавоб бердилар. Республика ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг раҳбарлари шу органлар қрим татарларга мансуб шахсларнинг миллатчилик кўринишлари ва ҳуқуққа зид хатти-ҳаракатлари билан боғлиқ ҳуқуқ тартиботни ҳар қандай тарзда бузишларига қатъиян чек қўйишга тайёр эканликларини таъкидладилар.

Фикрларни кенг кўламда ва эркин изҳор этиш шароитида айрим шахслар ёки гуруҳларнинг ўз миллатчилик қарашларини қрим татарларига мансуб барча совет гражданларининг иродаси деб кўрсатиш, уларни давлат комиссиясининг ишига қарши қилиб қўйиш, белгиланган умумий тартибни бузувчи тадбирларни ўтказиш йўлидаги уринишлари энг мақбул ижобий қарорларни излаб топишга асло кўмаклашмайди. Аксинча, бундай уринишлар ишончга путур етказади, кескинликни вужудга келтиради, эҳтиросларни авж олдиради. Совет кишиларининг улкан байрами — Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасининг 70 йиллиги нишонланадиган кунларда бунга айниқса тоқат қилиб бўлмайди. Улуғ Октябрь социалистик революцияси социал ва миллий зулмга чек қўйиш, социалистик Ватанимиздаги барча халқларнинг дўстлиги ва қардошлиги ғоялари тантанасини таъминлаган.

Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг раҳбарлари байрамни ўтказиш кунлари ҳуқуқ-тартиботни таъминлаш мақсадида ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига қўшимча ваколатлар берилганлиги тўғрисида суҳбатга чақирилган шахсларни огоҳлантирдилар.

Ф. Аблямитов, И. Хайиров, А. Хамзин ва бошқалар жамоат тартибини бузувчи хатти-ҳаракатларга йўл қўймаймиз, деб ваъда бердилар.

• Бахтимиз учун курашганлар

ОТАШҚАЛБ БОЛЬШЕВИК, МОҲИР САРКАРДА

Коммунистик партия раҳбарлигида Туркистон халқларининг чет эл ҳарбий интервенцияси ва Гражданлар уруши даврида Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун кураши кўпмиллатли Ватанимиз тарихида алоҳида ўрин тутади.

Қизил Армиянинг Гражданлар уруши фронтларидаги кўпгина ажойиб операциялари, оқ гвардиячилар, босмачиларга қарши курашда эришилган ғалабалар содиқ ленинчи М. В. Фрунзе номи билан боғлиқдир. Оташин революционер, ленинчи большевик М. В. Фрунзе ҳар доим ленинча ғоялар тантанаси учун курашнинг олдинги сафларида бўлди ва социализм ишини қатъий туриб ҳимоя қилди.

М. В. Фрунзенинг жўшқин революцион фаолияти, саркардалик санъати, айниқса, унинг Ўрта Осиёда бўлган кезларида яққол намоён бўлди. У 1885 йил 2 февралда Пишпак (ҳозирги Фрунзе) шаҳрида фельдшер оиласида дунёга келди. Қирғиз, қозоқ, ўзбек болалари билан дўст тутинди. Шу боис эзилган халқларни ҳурмат қилиш, уларнинг одатларини эъзозлаш, қамбағаллар ва хўрланганларни муҳофаза қилишга бўлган тайёрлик Михаил Васильевичда болалик чоғидаёқ шаклланa бошлади, унинг етук интернационалист бўлиб етишишига имкон берди.

М. В. Фрунзе 1904 йилда, революцион ҳаракат авж олиб бораётган бир даврда Петербург политехника институтининг иқтисодий бўлимига ўқишга кирди. Шу йил ноябрь ойидаёқ РСДРП аъзолигига қабул қилинди. Михаил Васильевич яширин иш олиб борувчи большевик, пропагандист. Совет ҳокимияти манфаатлари учун матонатли курашчининг машаққатли йўлини босиб ўтди.

1905 йилда Михаил Васильевич Фрунзе Иваново-Вознесенск ишчиларининг сиёсий забастовкаси ва баррикада жангларига бошчилик қилди. 1906 йилда РСДРП IV съездига делегат бўлди. 1907 йилда уни қамадилар, ўлимга ҳукм қилдилар. Кейинчалик бу ҳукм Сибирга сургун билан алмаштирилди. 1914 йилда сургундагилар орасида иш олиб боргани учун яна қамалди. Турмадан қочди. Чор армияси солдатлари орасида инқилобий иш юритди. Февраль буржуа-демократик революцияси арафасида у Ғарбий фронтда маркази Минскда бўлган йирик большевистик ташкилотни тузди. Бу ташкилотнинг бўлимлари учинчи ва ўнинчи армияларда ҳам бор эди. Ғарбий фронт армиялари ишчилар синфининг Улуғ Октябрь социалистик революциясини амалга оширишда ҳарбий таянч бўлди. М. В. Фрунзе Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида Иваново-Вознесенск губернияси ижроия комитетига, партия ташкилотига, ҳарбий комиссариатига, халқ хўжалиги кенгашига раҳбарлик қилди. Буларнинг ҳаммаси унга сиёсий иш тажрибасини бойитишга кўмак берди.

Юқорида айтилганидек, Михаил Васильевичнинг бутун истеъдоди болалиги ўтган Ўрта Осиёда тўла-тўкис намоён бўлди. Маълумки, 1918 йилнинг ёзига келиб Советлар мамлакати чет эл империализми ва ички контрреволюция ҳалқасида қолди. Бу икки куч бирлашиб, халққа Гражданлар урушини тиқиштирди. Украина, Урал, Кавказ, Сибирь ва Узоқ Шарқ босиб олинди. Ўрта Осиё эса Совет Россиясидан узиб қўйилди. Мамлакатда сиёсий вазиятнинг ёмонлашганлиги туфайли Совет Туркистонидаги аҳвол ҳам ўзгарди. Совет Туркистони баҳор ва ёзда тўртта: Еттисув, Закаспий, Фарғона ва Актюбинск фронтлари қуршовида қолди. РКП (б) Марказий Комитети ва Совет ҳукумати Туркистон халқлари тўғрисида жуда катта ғамхўрлик қилиб, 1919 йил 10 апрелда Шарқий фронтнинг Жанубий группасини туздилар. Унга Туркистон қўшинлари ҳам киритилди. Мана шу Жанубий группага М. В. Фрунзе қўмондон, В. В. Куйбишев эса Революцион-Ҳарбий кенгаш аъзоси қилиб тайинланди. 11 августда эса алоҳида Туркистон фронти ташкил этилиб, М. В. Фрунзе унинг қўмондони бўлди. Шу йил 8 октябрда РКП (б) Марказий Комитети, Бутунроссия Марказий Ижроия Комитети ва Халқ Комиссарлари Совети В. И. Ленин таклифи билан Туркистон ишлари бўйича комиссия ташкил этди. Большевиклар партиясининг миллий сиёсатини тўғри амалга ошириш, Туркистоннинг партия ва совет ташкилотларига амалий ёрдам бериш асосий мақсад эди. В. И. Ленин Турккомиссия фаолиятига жуда катта эътибор бериб, «Туркистонлик коммунист ўртоқларга» мактубини йўллади. Унда буюк доҳий комиссия аъзоларидан чоризмнинг мустамлакачилик ҳукмронлигидан мерос бўлиб қолган Ўрта Осиё халқлари тенгсизлиги ва ҳуқуқсизлигининг барча қолдиқларига барҳам беришни талаб қилди. РКП (б) Марказий Комитети, Бутунроссия Марказий Ижроия Комитети ва Халқ Комиссарлари Совети М. В. Фрунзени Турккомиссия составига киритар эканлар, унга ҳарбий сиёсат соҳасида раҳбарликни амалга оширишни топширдилар.

М. В. Фрунзе қўшинларни қайта ташкил этиш учун чора-тадбирлар кўра бошлади. 1919 йил 24 августга келиб, маҳаллий миллат кишиларидан 24 минг одам Қизил Армияга сафарбар қилинди. Совет Россияси билан Туркистон ўртасидаги алоқанинг тикланганлиги босмачиларга қарши курашда бурилиш нуқтаси бўлди. М. В. Фрунзе босмачиликни тугатишда партиянинг миллий сиёсатини тўғри рўёбга чиқаришнинг аҳамиятини кўра билди. У Фарғона областининг деярли барча шаҳар ва қишлоқларида бўлди. Йиғилиш ва митингларда, партиясиз ишчилар, деҳқонлар, хотин-қизларнинг конференцияларида сўзга чиқди. Халқ Қизил Армия қўшинларига босмачиларни тор-мор қилишда яқиндан ёрдам берди.

Михаил Васильевич Ўрта Осиё халқларининг тарихини, маданияти ва маиший ҳаётини яхши биларди. Айни пайтда Совет давлати ташқи сиёсатининг барча қирралари унга яхши маълум эди. Совет ҳукумати чоризмнинг барча шартномаларини бекор қилди ҳамда Хива ва Бухоронинг мустақиллигини тан олди. Бироқ Бухоро ва Хива ҳукмдорлари Россия ва Туркистондаги Совет ҳокимиятини шунчаки ўткинчи ҳол деб билардилар. Оқибатда Бухоро амирлиги ва Хива хонлиги регионидаги контрреволюцион кучлар ва чет эл интервентларининг ўчоғи бўлиб қолди.

1919 йил октябрь-ноябрь ойларида Хива хонлиги территориясида деҳқонлар ва шаҳарлик камбағаллар Жунайидхонга қарши исён кўтардилар. Қўзғолон халқ революциясига айланиб кетди. Қўзғолончилар ёрдам сўраб Турккомиссияга мурожаат қилдилар. 1920 йил январида Хива хонлигида ҳокимият Қизил Армиядан мадад олган қўзғолончилар қўлига ўтди. Хивадан сўнг Бухоро амирлиги ҳам ағдариб ташланди. М. В. Фрунзенинг Бухоро революцияси ғалабасидаги, бу Халқ Республикасида амалга оширилган дастлабки ўзгартишлардаги хизматлари буюкдир.

Михаил Васильевич Ўрта Осиё ёш коммунистик ташкилотларини ғоявий-ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлашда, регион ёш коммунистларини тарбиялашда, ленинча миллий сиёсатни ҳаётга татбиқ этишда катта роль ўйнади. У Турккомиссия аъзоси сифатида бу комиссия фаолиятида актив иштирок этди. Тўғри, дастлабки пайтларда Турккомиссиянинг ҳамма аъзолари ҳам миллий оғмачиларнинг талабларига баҳо беришда тўғри позицияда турганлари йўқ. Миллатчилик билан шовинизмнинг ўзаро боғлиқлигини етарли даражада тушуниб етмадилар. М. В. Фрунзе эса В. И. Лениннинг миллий масаладаги таълимотини пухта билар, бу эса унга шу масала юзасидан бир қатор жиддий мулоҳазаларни билдириш имконини берарди.

1920 йил 23 февралда Турккомиссияда М. В. Фрунзе иштирокида V ўлка партия конференцияси ва III коммунист мусулмонлар ўлка конференциясининг «Турк Совет Республикаси» ва «Турк халқлари Коммунистик партияси» тўғрисидаги қарорлари муҳокама қилинди. Т. Рисқулов бошлиқ миллий оғмачиларнинг бу ғоясини М. В. Фрунзе жуда қаттиқ танқид қилди. М. В. Фрунзе таклиф қилган қарор комиссия томонидан қабул қилинади.

1920 йил 4 августда Тошкент коммунистларининг умумшаҳар йиғилишида «Компартиянинг Туркистондаги вазифалари тўғрисида» доклад қилди. У буюк давлатчилик шовинизми ва буржуа миллатчилиги кўринишларини фош қилди. Ўлка партия комитети эски состави тарқатилганлигининг ва Туркистон Марказий Ижроия Комитети состави янгиланганлигининг сабабларини тушунтириб берди. Хуллас, М. В. Фрунзе ўзининг бор инқилобий ва ҳарбий тажрибасини, ташкилотчилик қобилиятларини ўлкада Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш ишига, меҳнаткашлар оммасини янги жамият қурилишига жалб этишга бағишлади.

РКП (б) Марказий Комитети 1925 йил 31 октябрда РКП (б) Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат М. В. Фрунзе вафоти муносабати билан «Партиянинг барча аъзоларига, барча ишчилар ва деҳқонларга» мурожаатнома эълон қилди. Бу ҳужжатда Михаил Васильевичнинг улкан хизматларига юксак баҳо берилди. «Ўртоқ Фрунзе чуқур подпольеда, чоризм қамчилари ва чаёнлари остида манфур самодержавие асосларига зарба берган большевикларнинг шонли, пўлат гвардиясига мансубдир. Бу гвардия зулмат ичида туриб оммани уюштира билди, бузилмас пролетар партияси сафларини жипслаштирди, миллионлаб меҳнаткашларни, инқилобий жангларга бошлаб борди, инсоният тарихида ҳали кўрилмаган жангларда ғалабага раҳбарликни таъминлади. У партияни, партия орқали эса бутун халқни буюк социалистик қурилишга етаклади ва етаклаб бормоқда.

Улуғ Октябрь баррикадалари, Гражданлар урушининг сон-саноқсиз фронтлари Фрунзени ўз қаҳрамони сифатида билади... У енгилмас Қизил Армия йўлбошчиларидан бирига айланиб, ўзининг бутун ташкилотчилик одимларини бизнинг янги жамият қурилишига бахш этди...»

М. В. Фрунзенинг ҳаёти ва кўп қиррали фаолияти социализм ва коммунизм ишига хизмат қилиш намунасидир. Бу намуна совет ёшларини социалистик Ватанга чексиз садоқат руҳида, ўз ҳаётларини тўлалигича коммунизм ғоялари учун курашга сарфлаган партия содиқ фарзандларининг революцион, жанговар ва меҳнат анъаналари руҳида тарбияламоқда.

М. НАЗАРОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор.

• Спорт

КЎРИБ, ТАҲЛИЛ ҚИЛИНГ-А...

Каспаров — Карпов баҳсида

Чоршанбага белгиланган еттинчи партия жума кунига кўчирилди. Жаҳон чемпиони ҳам дастлабки тайм-аутини олишга қарор қилди. Сабаб?

Бешинчи учрашувда оқ доналар билан ўйнаган Карповнинг янгилигини зарарсизлантириш йўлида кўп куч сарфлаган жаҳон чемпиони вақт тиғизлигида ҳам қалтис ҳаракатларини қўймади. Бу унга жуда қимматга тушди. Оқларнинг 32-юришидан сўнг тахтада шундай вазият вужудга келган эди:

Ҳозир Каспаров отларни алмаштириб юборса, олам гулистон эди: отнинг ўрнидан фили билан оқ фарзинга ҳужум қилар ва чеккадаги пиёдасини фил ҳомийсига суриб, хиёл яхшироқ позицияга эга бўларди. Бунинг ўрнига қалтис йўлларни танлаб, беш-олти юришда бой берди, қўйди.

Бу позиция эса олтинчи партияда оқлар, яъни Каспаровнинг 15-юришидан кейин содир бўлди. Дебютдаги кураш унинг фойдасига ҳал бўлганлиги яққол кўриниб турибди — оқларнинг барча сипоҳлари эркин позицияларни эгаллаб олган. Тазйиқни кучайтириш учун дарҳол рухларни ягона очиқ линияга қават қилиш лозим эди. Шунда оқларнинг фарзин флангидаги активлиги рақибининг нариги томондаги ташаббусидан зўрроқ бўлиб чиқарди. Ортиқча битта юриш оқибатида қоралар мудофааланишга улгуриб олди. Рухлару фарзинлар алмашиб кетгач, ютуқдан нишон қолмади. Позицияларни мустақил кўриб чиқишни тавсия этамиз.

Кейинги икки партияда бой берилган имкониятлар юки Каспаровни тайм-аут олишга чорлади. Матчнинг биринчи чораги Карповга бир очко устунлик келтирди — 3,5:2,5. Бугун еттинчи партия ўйналиши керак. Оқ доналарни Карпов суради.

М. МУҲИДДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси.

●

РЕДАКЦИЯДАН: Тошкентдан беш-олти минг километр нарида кечаётган шахмат воқеалари газетамиз саҳифаларида оперативлик билан ёритиб борилаётгани мухлисларни жуда қизиқтирмоқда. Ҳатто, «Шарҳловчингиз Севильяда эмасми!» деб қўнғироқ ҳам қилишяпти. Йўқ, азизлар, шарҳловчимиз ҳозирча шу ерда туриб ишни бажаряпти. Қандай қилиб, дерсиз! Тошкент вақти билан тун ярмидан оғганда, беш соат ичида Севильядан оралатиб уч бор бериладиган репортажлардан ўйин тексти — қилинган юришларни ёзиб олгач, шарҳловчимиз уларни таҳлилдан ўтказади ва хулосаларни ўқиб бораётганингиздек мухтасар ҳолда қоғозга туширади. Эрталаб ундан қабул қилиб олинган ҳисобот таҳрирдан ўтказилиб, саҳифага қўйилади.

— Беҳаловат тунлар эвазига мухлислар кўнглини овлай олаётган бўлсам бас, менга, — дейди шарҳловчимиз.

КУТИЛГАН НАТИЖА

Футбол

СССР терма командасининг Европа қитъаси биринчилигининг ҳал қилувчи босқичига йўлланма олиши орзиқиб кутилган эди. Ниҳоят орзу ушалди: совет футболчилари келаси йили ГФРда ўтказиладиган ҳал қилувчи баҳсда иштирок этишади.

Саралаш матчларида қитъанинг кучли коллективлари — ГДР, Франция билан беллашишга тўғри келди. Норвегия, Исландия терма командаларини ҳам осон рақиб деб бўлмайди.

Командамиз саккиз саралаш учрашув ўтказди. Уларнинг бештасида ғалаба қозониб, учтасида дуранг натижага эришди, рақиблар дарвозасига 14 тўп киритилди, бор-йўғи уч тўп ўтказиб юборилди.

Шу далилнинг ўзиёқ терма командамиз чиройли ўйин кўрсатганлигини исботлайди.

Сўнгги ўйин Симферополда Исландия терма командаси билан ўтди. Иккала таймда исландияликлар дарвозасига биттадан тўп киритган совет футболчилари ғалабага эришдилар.

Европанинг кучли ғолиб терма командалари ўртасидаги ҳал қилувчи ўйинлар олдинда. Жиддий синовга пухта тайёргарлик кўриш, маҳоратни ошириш, ўйин услубини такомиллаштириш, эришилган муваффақиятларда тўхтаб қолмаслик — ҳозирги замон футболимиз талабидир. Миллионлаб футбол мухлислари умиди шундай: келаси йили ҳам Совет Иттифоқи футболчилари яхши ўйинлар кўрсатиб, мукофотли ўринларни эгаллашади.

«ЧЕРНОМОРЕЦ» ЯНА ОЛДИНДА

Яна икки тур учрашувларидан сўнг биринчи лига командалари мусобақани якунлашади. Бунгача ғолиблар аниқланди: «Черноморец» ва «Локомотив» футболчилари келаси йили олий лигада иштирок этишади. Аммо жадвалнинг қуйи поғоналарида кураш кескинлашяпти. Бир очко билан олдинга ўтиб олиш мумкин. Биринчи лигани тарк этадиган коллективлар тақдири сўнгги турларда ҳал бўлади.

40-турда учрашувлар қуйидагича натижа билан якунланди: «Котайк» — СКА «Карпати» — 5:3, «Помир» — «Локомотив» — 1:0, «Пахтакор» — «Кузбасс» — 0:1, «Динамо» (Бт) — «Шинник» — 2:0, «Торпедо» — «Даугава» — 2:0, «Ротор» — «Ростсельмаш» — 2:0, СКА (Ростов) — «Геолог» — 1:0, «Заря» — «Крылья Советов» — 5:2, «Факел» — «Динамо» (Ст) — 1:1, «Спартак» — «Черноморец» — 1:1.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ОЛМАЛИҚ УИСОЗЛИК КОМБИНАТИ ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ишлаб чиқариш бошлиғи (саноат ва граждан қурилиши ихтисоси билан, қурилиш деталлари ва темир-бетон конструкциялари ишлаб чиқариш ихтисослари билан); **бош технолог** (саноат ва граждан қурилиши ихтисоси билан); **бош механик** (бинокорлик материаллари корхоналарини механик жиҳозлаш, буюмлар ва конструкциялар, юк ортиш-транспорт машиналари ва ускуналари бўйича ихтисос билан); **бош энергетик** (саноат корхоналари ва шаҳар электр таъминоти; электр энергетика ихтисослари билан); **бош ишлаб чиқариш корпуси бошлиғи** (саноат ва граждан қурилиши, бинокорлик деталлари ва темир-бетон конструкциялари ишлаб чиқариш ихтисослари билан), **БСЦ бошлиғи** (бириктирувчи материаллар технологияси ихтисоси билан).

Ишга келувчиларнинг иш стажи кўрсатилган лавозимларда камида уч йил бўлиши талаб қилинади. Маълумоти эса олий бўлиши керак.

Ҳужжатлар 1987 йил 7 ноябргача қабул қилинади.

Ишга етиб келиш фақат чақириқ бўйича.

Мутахассислар етиб келганларидан сўнг шинам уй-жой билан таъминланадилар.

ҲУЖЖАТЛАРНИ ОЛМАЛИҚ УИСОЗЛИК КОМБИНАТИ КАДРЛАР БЎЛИМИГА ЮБОРИШ ЛОЗИМ.

Адрес: 702400, Тошкент области, Олмалиқ шаҳри.

●

ЙЎЛОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг қарорига биноан байрам кунларигача «ШАСТРИ» АВТОСТАНЦИЯСИ метронинг «Ташсельмаш» станциясига КЎЧИРИЛАДИ.

Таклиф ва мулоҳазаларингизни қуйидаги адрес бўйича юборишингизни сўраймиз.

Адрес: Халқлар дўстлиги проспекти, 7-уй. Тошкент область автовокзаллар ва автостанциялар бирлашмаси.

●

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 30/X да **Спартак**, 31/X да **Кармен**.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/X да **Келинлар қўзғолони**, 31/X да **Ойна**.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 30/X да **Зўлдир**, 31/X да **Ҳийлаи шаръий**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/X да **Келинлар қўзғолони**, 31/X да **Отасининг қизи**.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аппаратининг партия ва касаба союз ташкилотлари Марказий Комитет масъул ходими З. Р. Муҳиддиновга онаси

Роҳат МАМАРАҲИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Молия министрлиги коллегияси, партия, касаба союз ташкилотлари ва коллективи Ўзбекистон ССР молия министри Й. И. Маматисаевга онаси

Нурихон ИМИНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг Ўзбекистон Чорвачилик илмий текшириш институти коллективи институтнинг катта илмий ходими Х. Абдалиевга онаси

Анзират ТУЛАГАНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги коллективи республика аҳамиятидаги шахсий пенсионер, 1940 йилдан КПСС аъзоси

Раҳим Абдуллаевич АБДУЛЛАЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Республика «Узагростроймеханизация» трестининг маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари трестнинг бош энергетиги, 1953 йилдан КПСС аъзоси

Эдуард Аркадьевич АГАНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

• Тингланг, томоша қилинг

30 октябрь, жума

Телевидение

МТ-I. 8.00 — «90 минут». 9.35 — Ҳужжатли фильм. 10.50 — Мультфильм. 11.00 — Ҳужжатли фильм. 11.55 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Қайта қуриш прожектори. 16.50 — «Қишлоқ ўқитувчиси». Бадиий фильм. 18.30 — Назария масалалари. 19.00 — Ёшлар слёти. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Киноафиша. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 00.05 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Теварак-атроф билан танишиш. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Тарих. 12.05 — Сиз яратган боғ. 13.35 — Тарих саҳифалари. 14.30 — Теннис. Халқаро турнир. 15.15 ва 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Бокс. Жаҳон кубоги. Ярим финал. 20.00 — СССРда ихтиро қилинган. 2-кўрсатув. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.50 — Велоспорт. Халқаро мусобақалар. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 — Время. 22.05 — Хоккей. Ўртоқлик учрашуви. ЧССР — СССР терма командалари. 00.20 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ўзбекистонда Ҳиндистон фестивали. 17.30 — Ўқитувчилар учун консультация. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Ёшлик. 18.55 — Агросаноат ва озиқ-овқат программаси. 19.30 — Ахборот. 19.50 — Украина — Ўзбекистон. Қардошлик байрами. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Уйғур куйларидан концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Долзарб вазифа. 22.15 — Октябрь ва Ўзбекистон. 4-кўрсатув. 23.00 — «Сенга пешвоз». Бадиий фильм.

ЎзТВ-II. 19.25 — Қувноқ стартлар. 20.20 — Телефильм. 20.50 — Ритмик гимнастика. 21.10 — Йиллар ва одамлар. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ:** 22.05 — Баскетбол. СССР чемпионати. 22.45 — Октябрь дастхатлари.

Радио

Биринчи программа. 8.30 — Олтин водий қўшиқлари. 12.10 — Ўзбекистон бинокори. 12.40 — Чолғу куйлари. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Иттифоқдош республикалар эстрадаси артистлари ижросида концерт. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Болалар учун жонажон табиат. 18.15 — Анъаналар ишимизда давом этади. 18.30 — Бир жуфт қўшиқ. 19.20 — Огонёк. 19.40 — А. Хачатуряннинг «Спартак» балетидан куйлар. 21.15 — Пахтакорларнинг талабларига биноан концерт. 22.30 — Улуғ йўл солномаси туркумидан.

Р. — 09119. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 250. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12